

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

10 липня 2024 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 219/зп-24

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у пленарному складі:

головуючого – Руслана СИДОРОВИЧА,

членів Комісії: Михайла БОГОНОСА, Віталія ГАЦЕЛЮКА, Романа КИДИСЮКА, Володимира ЛУГАНСЬКОГО, Руслана МЕЛЬНИКА, Андрія ПАСІЧНИКА, Романа САБОДАША, Сергія ЧУМАКА, Галини ШЕВЧУК,

розглянувши питання про затвердження Порядку проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України та програм початкової підготовки,

встановила:

30.12.2023 набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедур суддівської кар'єри» від 09.12.2023 № 3511-ІХ.

Згідно зі статтею 81 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) особа, призначена на посаду судді указом Президента України, набуває повноважень судді із здійснення правосуддя, включаючи право на отримання доплат до посадового окладу, за умов зарахування у штат відповідного суду, складення присяги судді і проходження початкової підготовки у випадках та порядку, встановлених цим Законом. Датою набуття суддею повноважень із здійснення правосуддя визначається дата виконання останньої з цих умов.

Відповідно до частини третьої статті 89 Закону особа, призначена на посаду судді та в якій відсутній стаж роботи на посаді судді, з метою отримання практичних навичок роботи в суді проходить початкову підготовку в Національній школі суддів України тривалістю не більше 350 академічних годин та не довше двох місяців. Програму та порядок проходження початкової підготовки затверджує Вища кваліфікаційна комісія суддів України за пропозицією Національної школи суддів України.

Особи, які не проходять початкову підготовку в Національній школі суддів України, передбачену статтею 89 Закону, та набувають повноважень судді зі здійснення правосуддя за умови зарахування до штату відповідного суду та складення присяги судді, визначені пунктом 58 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону.

До Вищої кваліфікаційної комісії суддів України 15.05.2024 надійшов проєкт Порядку проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів

України для затвердження Комісією (лист ректора Національної школи суддів України Оніщука М.В. від 14.05.2024 № 07-06/1152).

До Комісії 24.06.2024 надійшли розроблені Національною школою суддів України проекти програм щодо початкової підготовки для осіб, призначених указами Президента України від 08.05.2024 за результатами конкурсу, оголошеного рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 05.08.2019 № 145/зп-19, з пропозицією щодо їх затвердження (лист ректора Національної школи суддів України Оніщука М.В. від 21.06.2024 № 07-06/1393).

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 93 Закону до повноважень Комісії належить, зокрема, затвердження програми та порядку проходження початкової підготовки судді.

Заслухавши члена Комісії – доповідача Сидоровича Р.М., обговоривши питання щодо затвердження Порядку проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України та програм початкової підготовки суддів, Комісія дійшла висновку про наявність підстав для їх затвердження.

Керуючись статтями 81, 89, 93, 98, 101 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Вища кваліфікаційна комісія суддів України одногolosно

вирішила:

1. Затвердити Порядок проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України (додаток 1).
2. Затвердити Програму початкової підготовки суддів місцевих загальних судів (додаток 2).
3. Затвердити Програму початкової підготовки суддів місцевих адміністративних судів (додаток 3).
4. Затвердити Програму початкової підготовки суддів місцевих господарських судів (додаток 4).

Головуючий	/підпис/	Руслан СИДОРОВИЧ
Члени Комісії:	/підпис/	Михайло БОГОНІС
	/підпис/	Віталій ГАЦЕЛЮК
	/підпис/	Роман КИДИСЮК
	/підпис/	Володимир ЛУГАНСЬКИЙ
	/підпис/	Руслан МЕЛЬНИК
	/підпис/	Андрій ПАСІЧНИК
	/підпис/	Роман САБОДАШ
	/підпис/	Сергій ЧУМАК
	/підпис/	Галина ШЕВЧУК

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

Головний спеціаліст відділу проведення засідань, контролю та обліку рішень Комісії управління підготовки та проведення засідань Комісії секретаріат Комісії
12.07.2024

Н.І. Василенко

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України

10 липня 2024 року № 219/зп-24

ПОРЯДОК **проходження початкової підготовки судді** **в Національній школі суддів України**

Порядок проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України розроблено на підставі статей 81, 89, 105, 106 Закону України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (зі змінами, внесеними Законом України № 3511-IX від 09.12.2023) та визначає порядок організації і проведення в Національній школі суддів України початкової підготовки судді, в якого при призначенні на посаду відсутній стаж роботи на посаді судді з метою отримання практичних навичок роботи в суді.

1. Загальні положення

1.1. Початкову підготовку проходять судді, в яких при призначенні на посаду відсутній стаж роботи на посаді судді. Початкова підготовка судді (далі - початкова підготовка) здійснюється Національною школою суддів України відповідно до Програми та Порядку проходження початкової підготовки в Національній школі суддів України, (далі - Програма, Порядок відповідно), затвердженими Вищою кваліфікаційною комісією суддів України (далі - ВККСУ) за пропозицією Національної школи суддів України (далі - НШСУ).

1.2. Початкова підготовка проводиться тривалістю не більше 350 академічних годин та не довше двох місяців.

1.3. Формами початкової підготовки є:
очна (навчання у реальному часі: офлайн та/або онлайн);
дистанційна (у режимі відкладеного часу на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій);
змішана (поєднання зазначених форм навчання).

1.4. Тривалість та форма навчання початкової підготовки, визначаються наказом НШСУ.

1.5. Проходження суддею, в якого при призначенні на посаду відсутній стаж роботи на посаді судді, початкової підготовки є підставою набуття суддею повноважень із здійснення правосуддя.

1.6. Цей порядок визначає мету, завдання, засади та зміст початкової підготовки та її організацію.

1.7. Початкова підготовка включає теоретично-практичну підготовку судді та полягає у формуванні фахових умінь, навичок, належної професійної культури та психологічну адаптацію до професії судді.

1.8. Мета початкової підготовки - отримання суддею, в якого при призначенні на посаду відсутній стаж роботи на посаді судді практичних навичок

роботи в суді, допомогти розвинути особисті якості та набути професійні уміння і навички, необхідних для якісного виконання обов'язків судді, забезпечення гарантування прав особи та основоположних свобод, дотримання норм етики, забезпечення безсторонності та справедливого публічного розгляду справи в розумні строки.

1.9. Принципами початкової підготовки є:

різнобічність та комплексність, її орієнтованість на опанування всіма необхідними уміннями та навичками, властивими професії судді;

здійснення початкової підготовки відповідно до кращого національного досвіду з урахуванням міжнародних стандартів у сфері судочинства;

єдність (уніфікованість), тобто проведення початкової підготовки на підставі стандартизованих програм, розроблених НШСУ з урахуванням спеціалізації судді та інстанції цього суду;

практична спрямованість, зокрема, через формування програми, виходячи із суддівських компетенцій (знань, умінь і навичок, властивих професії судді);

забезпечення високої якості та наукової обґрунтованості;

сучасність змісту та використання новітніх методик викладання;

ініціативність суддів у підвищенні професійного рівня;

використання ІТ-досягнень у процесі підготовки: поєднання дистанційних та очних методів навчання.

2. Зарахування судді для проходження початкової підготовки

2.1. Підставами для зарахування судді, в якого при призначенні на посаду відсутній стаж роботи на посаді судді для проходження початкової підготовки є:

Указ Президента України про призначення суддів;

інформація (лист, наказ) суду, в якому працює суддя, про направлення судді для проходження підготовки;

особиста письмова заява судді, або особиста електронна заява судді.

2.2. Суддя, в якого при призначенні на посаду відсутній стаж роботи на посаді судді, заповнює електронну реєстраційну форму та зараховується наказом НШСУ для проходження початкової підготовки.

2.3. Судді впродовж початкової підготовки є слухачами НШСУ.

2.4. Слухачі мають право:

користуватися науково-методичними та довідково-інформаційними ресурсами Національної школи суддів України, іншими засобами та ресурсами, необхідними для досягнення мети початкової підготовки та здобуття професійного досвіду;

звертатися до викладачів (тренерів) керівного складу з пропозиціями щодо організаційного забезпечення, планування та змісту початкової підготовки; вносити пропозиції щодо них.

2.5. Слухач зобов'язаний:

дотримуватись цього Порядку та інших нормативно-правових актів, які регулюють питання організації та здійснення початкової підготовки;

відвідувати заняття згідно з розкладом початкової підготовки, приймати участь у виконанні теоретично-практичних завдань;

бути присутнім на навчальних заходах будь-якої форми їх проведення;

у випадках проведення навчальних заходів в режимі онлайн, бути присутнім з увімкненою камерою (ноутбука, комп'ютера, мобільного телефону, планшета) протягом усього часу проведення навчального заходу;

дотримуватись правил етичної поведінки;
дотримуватись правил техніки безпеки та охорони праці;
дотримуватись інших вимог, встановлених Правилами внутрішнього розпорядку діяльності НШСУ для слухачів НШСУ.

3. Відрахування слухачів з початкової підготовки

3.1. Слухачі-можуть бути відраховані з початкової підготовки наказом НШСУ:

на підставі заяви судді з підстав, передбачених Законом;
за відсутність на навчальних заходах незалежно від форми проведення більше 15 відсотків часу початкової підготовки;
вчинення дисциплінарного проступку.

Відсутністю на навчальних заходах вважається також участь без увімкненої камери (ноутбука, комп'ютера, мобільного телефону, планшета), що проводиться онлайн більше 15 відсотків часу початкової підготовки.

У разі відсутності слухача на навчальних заходах будь-якої форми проведення без поважних причин або участі без увімкненої камери (ноутбука, комп'ютера, мобільного телефону, планшета) на навчанні, складається на підставі скринінгу відповідний акт про відсутність слухача на заняттях.

3.2 Копія (витяг) наказу НШСУ про відрахування з початкової підготовки надсилаються до суду за місцем роботи судді та ВККСУ. У випадку непроходження суддею початкової підготовки, витяг з наказу НШСУ про відрахування також надсилається до Вищої ради правосуддя (далі - ВРП).

4. Організація початкової підготовки

4.1. Національна школа суддів України проводить початкову підготовку в місті Києві або в інших містах де розташовані регіональні відділення НШСУ, про що видається відповідний наказ ректора НШСУ.

4.2. Організацію та проведення початкової підготовки судді забезпечують структурні підрозділи які є відповідальними за проведення початкової підготовки.

4.3. Національна школа суддів України для забезпечення організації початкової підготовки співпрацює з Верховним Судом, вищими спеціалізованими, апеляційними та місцевими судами, Державною судовою адміністрацією України, іншими установами і організаціями доцільність участі яких визначається навчальним планом.

4.4. Тривалість початкової підготовки судді визначається кількістю облікових одиниць часу, відведених для реалізації Програми.

Обліковими одиницями часу теоретично-практичної підготовки слухачів є академічна година (40 хвилин). Заняття проводяться парами - 80 хвилин без перерви.

Тривалість дня початкової підготовки становить не більше восьми академічних годин на день. Тривалість тижня початкової підготовки становить п'ять днів.

4.5. Початкова підготовка здійснюється з періодичністю, визначеною графіком початкової підготовки та відповідно до розкладу.

4.6. Графік та розклад початкової підготовки складається на всі блоки Програми, затверджуються наказом НШСУ та розміщується на офіційному вебсайті Національної школи суддів України не пізніше п'ятнадцяти днів до початку її

проведення.

4.7. Робочий час викладача/тренера визначається обсягом його навчальних, методичних, наукових і організаційних обов'язків протягом початкової підготовки.

4.8. Безпосередній контроль за проходженням слухачами початкової підготовки здійснюють куратори. Кураторами є працівники структурних підрозділів, визначених наказом ректора НШСУ відповідальними за проведення початкової підготовки.

4.9. Куратор забезпечує:

облік відвідування слухачами занять, теоретично-практичної підготовки та інші організаційні заходи;

узагальнення результатів проходження слухачами теоретично-практичної частини початкової підготовки;

координацію заходів із підготовки розкладу занять;

підготовку звітності з питань проходження слухачами початкової підготовки тощо.

5. Зміст початкової підготовки

5.1. Початкова підготовка включає теоретично-практичну підготовку судді в НШСУ та здійснюється відповідно до Програми.

5.2. Програма орієнтована на якісну підготовку судді до виконання ними посадових обов'язків судді.

5.3. Тематика теоретично-практичної частини початкової підготовки об'єднана в модулі та блоки.

Модуль - завершена частина (тема) теоретично-практичної підготовки Програми.

Блок - набір модулів, що вивчаються одночасно відповідно до логіки професійної підготовки.

5.4. Програму початкової підготовки складають Загальний та Спеціалізований (за юрисдикціями) блоки.

Загальний блок Програми містить модулі з основ організації роботи суду та виконання суддею професійних обов'язків при здійсненні правосуддя. Метою вивчення цього блоку є отримання навичок роботи в суді для здійснення правосуддя, вироблення навичок взаємодії з колегами, працівниками апарату суду та учасниками судового процесу, а також професійної психологічної адаптації до суддівської діяльності.

Спеціалізований блок Програми поділяється на чотири спеціалізації: цивільна, господарська, кримінальна, адміністративна. Метою навчання з цього блоку є отримання навичок щодо здійснення правосуддя відповідно до обраної спеціалізації, застосування норм матеріального і процесуального права та ухвалення рішень, а також застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

6. Порядок формування складу викладачів (тренерів) для здійснення початкової підготовки

6.1. Викладацький склад для початкової підготовки формується НШСУ. У разі потреби НШСУ проводить конкурсний добір викладацького складу для залучення до викладацької діяльності в Національній школі суддів України. Умови проведення конкурсу визначаються наказом НШСУ.

6.2. Основними критеріями формування викладацького складу є компетентність, досвідченість, авторитетність, володіння знаннями та досвідом у сфері обраної тематики та навичками викладацької діяльності, уміння застосовувати методики інтерактивного навчання.

6.3. Викладацький склад формується з урахуванням пропозицій місцевих, апеляційних, вищих спеціалізованих судів, Верховного Суду, а також Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, Державної судової адміністрації України, Ради суддів України тощо.

6.4. Кандидати на посади викладачів/тренерів, які не є діючими суддями, судцями у відставці чи працівниками апаратів судів: соціологи, психологи, економісти, експерти, що мають іншу спеціалізацію, тощо - добираються НШСУ із числа провідних фахівців відповідного профілю.

6.5. З урахуванням практичної спрямованості початкової підготовки тематика, що викладається тренерами - суддями має становити не менше 90 % часу теоретично-практичної підготовки.

6.6. Підготовку за спеціалізованими блоками Програми координує досвідчений суддя відповідної юрисдикції - координатор. Координатор визначається із числа суддів, які залучаються до науково-викладацької діяльності установи, суддів відряджених для роботи в НШСУ, а також із числа суддів у відставці, які є штатними працівниками НШСУ.

6.7. Координатор забезпечує:

організацію і контроль з підготовки методичних матеріалів для викладачів/тренерів і слухачів по кожному модулі відповідного блоку та їх використання в теоретично-практичній підготовці слухачів;

проведення інших заходів, необхідних для здійснення початкової підготовки.

7. Визначення результатів проходження початкової підготовки

7.1. За результатами проходження початкової підготовки суддя отримує Сертифікат.

7.2. Витяг з наказу про відрахування судді у зв'язку з проходженням початкової підготовки, НШСУ надсилає до ВККСУ для включення до суддівського досьє, до суду за місцем роботи судді та судді.

7.3. Непроходження суддею початкової підготовки є підставою для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності в порядку визначеного законом.

7.4. У випадку непроходження суддею початкової підготовки, витяг з наказу НШСУ про відрахування також надсилається до ВРП.

7.5. Дані про проходження суддею початкової підготовки вносяться до Реєстру суддів, які пройшли початкову підготовку в НШСУ.

8. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення процесу початкової підготовки

8.1. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення початкової підготовки здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

8.2. Для реалізації цілей початкової підготовки також можуть залучатися інтелектуальні та фінансові можливості проектів міжнародної технічної допомоги Україні, міжнародних організацій та фондів, з якими співпрацює НШСУ.

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України

10 липня 2024 року № 219/зп-24

ПРОГРАМА
ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУДДІВ
МІСЦЕВИХ ЗАГАЛЬНИХ СУДДІВ

Термін початкової підготовки – 2 місяці, 350 академічних годин

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

Київ

Зміст

	Стор.
1. Вступ	3
2. Теоретично-практична частина	3
3. Методика початкової підготовки	4
4. Складники (блоки) Програми	7
I. Загальний блок	7
II.I Спеціалізований блок (кримінальна спеціалізація)	12
II.II Спеціалізований блок (судочинство у справах про адміністративні правопорушення)	18
II.III Спеціалізований блок (цивільна спеціалізація)	19

1. Вступ

Програму початкової підготовки суддів місцевих загальних судів (далі – Програма) розроблено відповідно до національних та міжнародних стандартів суддівської освіти, положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (зі змінами, унесеними Законом України № 3511-ІХ від 09.12.2023) для суддів, які на момент призначення на посаду не мають стажу роботи на посаді судді, з метою формування в них вмінь та практичних навичок роботи в суді. У Програмі враховано досвід, набутий Національною школою суддів України під час проведення підготовки професійних суддів у попередні роки.

2. Теоретично-практична частина

Метою Програми є організаційно-методичне забезпечення належної професійно орієнтованої теоретично-практичної підготовки суддів, які на момент призначення на посаду не мають стажу роботи на посаді судді, як висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати правосуддя в місцевому суді.

Головне завдання Програми – допомогти суддям (далі – слухачі) розвинути відповідні якості та набуті професійних знань, умінь і навичок, необхідних для належного виконання повноважень судді: застосовувати норми матеріального та процесуального права; ухвалювати мотивовані й обґрунтовані судові рішення; забезпечувати захист прав і свобод осіб; дотримуватися норм суддівської етики; усвідомлювати завдання й роль суду в демократичному суспільстві.

За результатами проходження початкової підготовки слухачі повинні:

усвідомити статус судді як носія судової влади;

мати навички практичного здійснення судочинства на засадах верховенства права та в порядку, передбаченому відповідними процесуальними законами, своєчасного, справедливого, безстороннього розгляду та вирішення судових справ із дотриманням правил судочинства, а також уміти реалізовувати інші повноваження, визначені Законом;

застосовувати набуті знання та вміння під час здійснення правосуддя.

Упродовж проходження початкової підготовки слухачі мають удосконалити такі професійні вміння:

застосовувати принципи професійної етики та додержуватися присяги судді;

виконувати вимоги та дотримуватися обмежень, установлених законодавством у сфері запобігання корупції;

аналізувати й розв'язувати правові ситуації;

проводити судові засідання з урахуванням принципів судочинства (зокрема, рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом, змагальності сторін і свободи в наданні ними суду своїх доказів та в доведенні перед судом їх переконливості, забезпеченні доведеності вини тощо);

керувати судовим процесом у ситуаціях, у яких кожен із його учасників прагне зайняти позицію, несумісну чи протилежну щодо інтересів інших осіб;

досліджувати та оцінювати докази, їхню належність, допустимість, достовірність, достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності, а також викладати в рішенні мотиви їх (доказів) прийняття чи відмови у прийнятті;

ухвалювати, формулювати та мотивувати рішення на основі повно й усебічно з'ясованих обставин і оцінки доказів, які було досліджено в судовому засіданні;

працювати в команді, зокрема в колегіальному складі суду, за участі присяжних, з керівником апарату суду, помічником судді, секретарем судового засідання, судовим розпорядником та іншими працівниками апарату суду;

усвідомлювати роль кожного судді у формуванні довіри до судової влади та значущості кожного судового рішення;

користуватися інформаційними технологіями, що застосовують у судах.

Тематика теоретично-практичної частини початкової підготовки об'єднана в модулі та блоки.

Модуль – завершена частина (тема) теоретично-практичної підготовки Програми.

Блок – набір модулів, які вивчають одночасно відповідно до логіки професійної підготовки.

Програма початкової підготовки складається із Загального та Спеціалізованих (кримінальна та цивільна спеціалізація, розгляд справ про адміністративні правопорушення) блоків.

Загальний блок Програми містить модулі з основ організації роботи суду та виконання суддею професійних обов'язків під час здійснення правосуддя. Метою вивчення цього блоку є набуття навичок роботи в суді для здійснення правосуддя, вироблення навичок взаємодії з колегами, працівниками апарату суду та учасниками судового процесу, а також професійної психологічної адаптації до суддівської діяльності. Цей блок є базовим для опанування слухачами суддівської професії.

Основними модулями цього блоку є:

- Бути суддею
- Суддівська етика
- Судове адміністрування та доступ до суду
- Загальні конвенційні стандарти захисту прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини
 - Запобігання та протидія дискримінації
 - Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя
 - Антикорупційне законодавство: європейські стандарти та національне законодавство, практика застосування
- Дисциплінарна відповідальність судді
- Професійна психологічна адаптація до суддівської діяльності
- Психологічні особливості спілкування з учасниками судового процесу, які мають досвід психотравмуючого впливу
 - Управління залом судового засідання
 - Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів)
 - Управління часом у суддівській діяльності
 - Соціономічна компетентність судді
 - Основи комунікативної діяльності судової влади
 - Мовне оформлення судових рішень.

Спеціалізований блок Програми об'єднує модулі, що стосуються кримінальної та цивільної спеціалізації, розгляду справ про адміністративні правопорушення спеціалізації. Метою цього блоку є формування навичок здійснення правосуддя відповідно до обраної спеціалізації, застосування норм матеріального і процесуального права й ухвалення рішень, а також застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики

Європейського суду з прав людини при розгляді справ відповідної категорії, вивчення оцінювання доказів, особливостей розгляду окремих категорій справ та особливостей написання судових рішень.

3. Методика початкової підготовки

Основою методики початкової підготовки є модель, заснована на формуванні умінь і навичок, яка передбачає наявність у судді, який на момент призначення на посаду не має стажу роботи на посаді судді, відповідного рівня загальнотеоретичних та практичних знань, необхідних для виконання професійних обов'язків судді.

Методика викладання кожного блоку Програми ґрунтується на формуванні в слухачів умінь та навичок із широким використанням інтерактивних форм і методів підготовки: мінілекцій, презентацій (демонстрацій), експрес-опитувань, групових завдань (роботи в малих групах), «мозкового штурму», вирішення ситуативних завдань, розв'язання змодельованих конкретних правових ситуацій (модельні справи), дискусій, дебатувальних майстер-класів відомих тренерів тощо, які умовно поділяються на чотири групи інтерактивних технологій: фронтальні, колективно-групового навчання, ситуативного навчання, навчання в дискусії.

Кожен модуль блоків Програми здійснюється у формі практичних занять (тренінг, заняття типу кейс-метод, метод конкретного прикладу, семінар-практикум, дискусія тощо).

Програма передбачає розгляд і обговорення питань процесуального та матеріального права в межах одного заняття.

Тренінг – вид практичного заняття, під час якого викладач / тренер застосовує тренінгові технології з метою набуття слухачами відповідних навичок, зокрема написання судових рішень. Тренінг є однією з основних форм реалізації модулів кожного блоку Програми і здебільшого включає мінілекції, «мозковий штурм», тестові завдання, експрес-опитування, презентації, демонстрування відеофільмів, виконання практичних завдань у малих групах, роботу з фабулами конкретних справ, вирішення ситуативних завдань / ситуаційні дослідження, модеровані дискусії тощо.

Заняття типу кейс-метод передбачає вирішення ситуативних завдань (кейсів) шляхом аналізу слухачами обставин справи на основі модельних судових справ для визначення кваліфікації, норм матеріального та процесуального права, які підлягають застосуванню, вибору й обґрунтування рішення.

Семінар-практикум спрямований на практичне опрацювання теоретичних знань у дискусії, яку модерує викладач / тренер, актуальних питань і розв'язання практичних ситуацій.

Метод конкретного прикладу (завершена справа, поступовий розгляд справи, відкрита справа) полягає в активній роботі слухачів, які отримують документи певної справи та особисто чи в малих групах аналізують її, представляють процесуальну історію справи, важливі факти, правові норми, які застосовують під час прийняття рішення, оцінюють докази та мотивацію, що призведе до прийняття судового рішення. Наприкінці занять із певної теми підводять підсумки.

Викладачі супроводжують мінілекції презентаціями, підготовленими на практичних матеріалах або на реальних ситуаціях із судової практики.

Під час аналізу судових справ слухачі вивчають основні їхні складники. У процесі навчання застосовують метод конкретного прикладу з використанням розглянутих справ, поступовим доступом до документів розглянутих справ, відслідковуванням усіх стадій справи до її розгляду по суті.

4. Складники (блоки) Програми

I. ЗАГАЛЬНИЙ БЛОК

№	Тематика	Форма проведення	Кількість днів/ак.го д.
Теоретично-практична підготовка			16 днів/ 128 ак.год
1.	Бути суддею <i>Суд і суддя: історичний нарис</i> <i>Пріоритети правосуддя та основні цінності судді: співвідношення, взаємозв'язок</i> <i>Репутація судді як публічної особи з особливим статусом</i> <i>Етичні аспекти в діяльності судді. Вміння слухати, вміння нотувати, вміння приймати рішення</i> <i>Незалежність та неупередженість судді як необхідні ознаки справедливого правосуддя</i>	Тренінг	1день/ 8 ак.год
2.	Суддівська етика <i>Природа суддівської етики</i> <i>Загальна характеристика Кодексу суддівської етики у світлі міжнародних стандартів. Принципи суддівської етики відповідно до міжнародних стандартів та національного законодавства</i> <i>Поведінка судді під час здійснення правосуддя</i> <i>Особливості етичної поведінки судді під час розгляду справ.</i> <i>Принципи та стандарти суддівської етики в позасудовій діяльності судді. Природа суддівської етики</i>	Тренінг	1день/ 8 ак.год
3.	Судове адміністрування та доступ до суду 3.1 <i>Організаційна структура суду</i> <i>Правове регулювання діловодства в суді</i> <i>Інструкції з діловодства в судах</i> <i>Проходження непроцесуальних документів. Вирішення питань, пов'язаних із доступом до матеріалів справи</i>	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год
3.2	<i>Організація роботи суду</i> <i>Організація безпеки суду</i>		
3.3	<i>Взаємодія між головою суду та керівником апарату суду</i> <i>Робота судді з помічником судді та секретарем судового засідання</i> <i>Участь у колегії суддів</i> <i>Гендерні аспекти в організації роботи суду</i> <i>Забезпечення безперервної роботи суду в надзвичайних ситуаціях</i>		

3.4	<p><i>Електронний суд</i> <i>Діджиталізація та судочинство</i> <i>Основи кібербезпеки. Практичні поради</i> <i>Загальні положення Інструкції користувача</i> <i>Електронного суду ЄСПС</i> <i>Особливості вчинення процесуальних дій в електронній формі. Обмін електронними документами</i> <i>Проведення судових засідань в режимі відео конференцій з застосуванням окремих платформ</i></p>		
4.	<p>Конвенційні стандарти захисту прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини</p> <p><i>Конвенція як міжнародний договір, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України. Структура Конвенції. Протоколи до Конвенції, їх обов'язковість для держав-членів. Підстави застосування Конвенції при здійсненні правосуддя. Конвенційний механізм захисту прав людини. Негативні та позитивні зобов'язання. Завдання ЄСПЛ. Практика ЄСПЛ як джерело права</i></p> <p><i>Застосування практики ЄСПЛ при тлумаченні загальних положень та принципів судочинства. Принцип верховенства права та його складові. Розгляд справи незалежним і безстороннім судом, утвореним відповідно до закону. Законність. Рівність перед законом і судом. Процесуальна рівність. Гласність і відкритість судового процесу. Обов'язковість судових рішень. Інші вимоги права на справедливий суд відповідно до п. 1 статті 6 Конвенції</i></p> <p><i>Інформаційні ресурси щодо пошуку рішень ЄСПЛ. Сайт Міністерства юстиції України. База даних документів HUDOC. Критерії пошуку рішень.</i></p> <p><i>Програма навчання для фахових юристів HELP</i></p> <p><i>Огляд рішень ЄСПЛ проти України</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
5.	<p>Запобігання та протидія дискримінації</p> <p><i>Європейське антидискримінаційне право: ключові принципи, сфера дії, зокрема статті 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Протокол № 12 до Конвенції</i></p> <p><i>Міжнародні стандарти</i></p> <p><i>Типи дискримінації: пряма та непряма дискримінація</i></p> <p><i>Протидія дискримінації біженців, расовій дискримінації</i></p> <p><i>Доступ до правосуддя</i></p> <p><i>Проблема доведення в антидискримінаційному праві</i></p> <p><i>Практика Європейського суду з прав людини</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
6.	<p>Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя. Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту</p> <p><i>Гендерні стереотипи: поняття, ознаки, види</i></p> <p><i>Гендерні стереотипи: функції та механізм дії. Від</i></p>	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год

	<p><i>гендерних стереотипів до дискримінації</i></p> <p><i>Уникнення суддею гендерно упередженої поведінки</i></p> <p><i>Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту</i></p>		
7.	<p>Антикорупційне законодавство: міжнародні стандарти та національне законодавство, практика застосування</p> <p><i>Міжнародні стандарти та національне антикорупційне законодавство</i></p> <p><i>Конфлікт інтересів</i></p> <p><i>Електронне декларування</i></p> <p><i>Моніторинг способу життя</i></p> <p><i>Запобігання корупції в суддівському середовищі</i></p> <p><i>Види відповідальності за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год.
8.	<p>Дисциплінарна відповідальність судді</p> <p><i>Дисциплінарна відповідальність: правдиві історії від досвідчених суддів</i></p> <p><i>Дисциплінарна відповідальність мовою цифр</i></p> <p><i>Ключові законодавчі та правозастосовні засади дисциплінарного провадження (на прикладі практики Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя)</i></p> <p><i>Оцінка дисциплінарної скарги (перевірка даних про наявність підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності)</i></p> <p><i>Стадія перевірки. Реагування судді на скаргу</i></p> <p><i>Міжнародні стандарти дисциплінарної відповідальності судді</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
9.	<p>Професійна психологічна адаптація до суддівської діяльності</p> <p><i>Психологічні особливості суддівської діяльності</i></p> <p><i>Комунікативна компетентність та основи управління конфліктом</i></p> <p><i>Психологічні засади профілактики професійного вигорання</i></p> <p><i>Стресостійкість суддів при здійсненні правосуддя в умовах війни</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
10.	<p>Психологічні особливості спілкування з учасниками судового процесу, які мають досвід психотравмуючого впливу</p> <p><i>Проблема психотравматизації людини</i></p> <p><i>Типи поведінки людини, що пережила психотравмуючу ситуацію</i></p> <p><i>Загальні рекомендації з побудови комунікації для судді</i></p> <p><i>Чого не варто робити під час комунікації?</i></p>	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год
11.	<p>Управління залом судового засідання</p> <p><i>Організація та підготовка судового засідання</i></p> <p><i>Ведення судового процесу та особливості спілкування зі</i></p>	Тренінг	1,5 дні/ 12 ак.год

	<p>сторонами</p> <p>Особливості ведення судового процесу з використанням технічних засобів ЗМІ (журналістами) та учасниками процесу</p> <p>Проголошення судового рішення</p>		
12.	<p>Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів)</p> <p>Конфлікт та його розвиток</p> <p>Види альтернативних способів вирішення конфліктів (спорів)</p> <p>Медіація, Арбітраж. Переговори</p> <p>Відновне правосуддя</p> <p>Розгляд справ за участю судді як спосіб досудового врегулювання</p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
13.	<p>Управління часом у суддівській діяльності</p> <p>Ефективний тайм-менеджмент</p> <p>Ефективне планування часу</p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
14.	<p>Соціономічна компетентність судді</p> <p>Культура гідності та відповідальність судді. Соціономічна компетентність судді як психічне утворення, що робить процес здійснення правосуддя гуманним і ціннісно-значущим. Емоційний інтелект</p> <p>Гуманістична спрямованість судді. Соціально-психологічні закономірності міжособистісного сприйняття, інтерпретації причин і мотивів поведінки людей</p> <p>Психологічні та фізичні кордони. Конструктивні та неконструктивні засоби впливу</p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
15.	<p>Основи комунікативної діяльності судової влади</p> <p>Комунікація в судовій владі. Налагодження зв'язків з громадськістю в суді. Внутрішня і зовнішня комунікація. Роль, завдання і сфера відповідальності прес-служби та судді-спікера</p> <p>Демократичні стандарти взаємодії судів із засобами масової інформації</p> <p>Доступ ЗМІ та представників громадськості на судові засідання. Фото- і відеозйомка, звукозапис, трансляція судових засідань</p> <p>Спілкування із журналістами (підготовка до інтерв'ю, техніки поводження перед камерою, спілкування в умовах конфлікту Типи кризових ситуацій у суді. Визначення справ, що можуть викликати суспільний інтерес. Організація спілкування в умовах конфлікту</p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
16.	<p>Мовне оформлення судових рішень</p> <p>Особливості застосування правописних норм у текстах судових рішень</p> <p>Правопис і відмінювання власних назв</p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

	<i>Лексичні та граматичні норми сучасної української мови в судовому дискурсі</i>		
--	---	--	--

II.І СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ БЛОК (КРИМІНАЛЬНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)

№	Тематика	Форма проведення	Кількість днів/ак.год.
Теоретично-практична підготовка			14 днів/ 112 ак.год
1.	<p>Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини при судовому розгляді кримінальних проваджень та справ про адміністративні правопорушення</p> <p><i>Матеріальний та процесуальний аспекти гарантій статей 2 і 3 Конвенції. Критерії ефективності розслідування випадків смерті особи та скарг щодо поганого поводження. Справи «Гонгадзе проти України», «Сергій Шевченко проти України». «Нечипорук і Йонкало проти України», «Луценко проти України», «Валерій Фуклев проти України», «Бучинська проти України». Перевірка обґрунтованості постанов про закриття кримінальних проваджень щодо жорстокого поводження та смерті особи (статті 2, 3 Конвенції) Справи «Аднаралов проти України», «Темченко проти України», «Ярошовець проти України», «Поміляйко проти України», «Корнейкова та Корнейков проти України», «А.Н. проти України», «Ігнаткіна проти України», «Орлик проти України», (матеріальний та процесуальний аспекти статті 3 Конвенції)</i></p> <p><i>Застосування та актуальні питання статті 5 Конвенції (випадки позбавлення свободи, їх вичерпність; гарантії затриманих осіб, законність затримання, матеріальні та процесуальні умови законності затримання</i></p> <p><i>Судовий контроль законності запобіжного ув'язнення чи законності позбавлення свободи, поняття «розумна підозра». «Ічин та інші проти України», «Кац та інші проти України», «Слоєв проти України», «Нечипорук і Йонкало проти України», «Харченко проти України», «Чанєв проти України», «Малик проти України», «Галь проти України», «Гарькавий проти України» «Гудзь проти України»</i></p> <p><i>Право на справедливий суд – кримінальна частина статті 6 Конвенції</i></p> <p><i>Презумпція невинуватості та право не свідчити проти себе. «Ушаков та Ушакова проти України», посилення на справу «Савін проти України»</i></p> <p><i>Процесуальні гарантії обвинуваченої особи (пункти 2–3 статті 6): право бути негайно і детально поінформованим зрозумілою мовою; право мати достатньо часу і можливостей для підготовки свого захисту; право захищати себе особисто або використовувати правову допомогу захисника, обраного на власний розсуд; право</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

допитувати свідків; право на безоплатний переклад та ін. Справи «Паскал проти України», «Яременко проти України», «Леонід Лазаренко проти України», «Балицький проти України», «Шабельник проти України», «Жогло проти України», «Корнев і Карпенко проти України», «Грабчук проти України», «Шагін проти України», «Жуковський проти України».

Кваліфікація адміністративного арешту та деяких інших видів покарання за адміністративне правопорушення як кримінального покарання в світлі практики ЄСПЛ. Оскарження рішень щодо адміністративних правопорушень. Справи «Гурепка проти України». «Надточій проти України». «Корнев і Карпенко проти України». «Тихонов проти України» Право на оскарження в кримінальних справах (стаття 2 протоколу № 7 до Конвенції)

Умови обмеження прав людини і основоположних свобод (законність, необхідність у демократичному суспільстві, дотримання балансу інтересів)

«Кримінальна частина» статті 8 Конвенції – заходи забезпечення кримінального провадження та процедура збирання доказів

Дотримання вимог статті 8 Конвенції при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій

Здійснення таємного чи відкритого нагляду (стеження). Зняття інформації з каналів зв'язку. Повага до житла. Поняття «житло» в тлумаченні ЄСПЛ. Проникнення в житло та інше володіння особи. Обшук. Особистий огляд. Огляд особистих речей та транспортних засобів. Вилучення документів, кореспонденції. Справи «Полторацький проти України», «Алієв проти України», «Новоселецький проти України», «Пантелеєнко проти України», «Волохи проти України», «Салахов та Іслямова проти України», «Дрогобецька проти України», «Гриненко проти України», «Каверзін проти України», «Заїченко проти України (№ 2)», «Руслан Яковенко проти України», «Лучанінова проти України» «Багієва проти України» тощо

Особливості обмежень прав, передбачених статтями 3, 5, 8 Конвенції, в аспекті складних умов сьогодення

Реалізація прав без дискримінації. Справа «Федорченко та Лозенко проти України»

Право на ефективний засіб правового захисту (стаття 13).

Доступність засобу юридичного захисту. Ефективність засобу правового захисту. Право на відшкодування за порушене право

Обов'язок держави «не перешкоджати жодним чином ефективному здійсненню» права на звернення до ЄСПЛ (стаття 34 Конвенції)

Проблемні аспекти забезпечення підозрюваному, обвинуваченому права на захист. Практика ЄСПЛ щодо забезпечення права на захист в аспекті статей 3, 5, 6, 8, 14 ЄКПЛ та ст. 1 Протоколу 1 рішення ЄСПЛ: «Алахвердян

	<p><i>проти України» (від 16 квітня 2019 року, заява № 12224/09), «Малий проти України» (від 11 квітня 2019 року, заява № 14486/07) щодо права на захист в аспекті пункту 3(с) статті 6 Конвенції</i></p> <p><i>Огляд рішень ЄСПЛ у справах «Заїченко проти України №2» (остаточне рішення від 06 липня 2015 року, заява № 45797/09), «Агеев та інші проти України» (рішення від 18 січня 2024 року, заява № 39666/16 та 2 інші заяви), «Ролік та Шандра проти України» (рішення від 18 січня 2024 року, заяви № 13921/17 та 54870/21)</i></p>		
2.	<p>Докази і доказування в кримінальному судочинстві.</p> <p><i>Основні принципи доказування у змагальній системі. Поняття та види доказів. Процесуальні джерела доказів. Порядок отримання та закріплення доказів. Презумпція невинуватості та її значення для доказування</i></p> <p><i>Належність та допустимість доказів. Визнання судом доказів недопустимими. Питання допустимості доказів, які не були відкриті іншій стороні кримінального провадження після закінчення досудового слідства</i></p> <p><i>Оцінка доказів судом. Правила оцінки доказів. Визнання доказів такими, що були добути поза межами розумного сумніву. Застосування принципу верховенства права у процесі доказування та оцінки доказів. Практика Європейського суду з прав людини та її використання від час оцінки доказів. Порушення прав особи під час здобуття доказів та вплив цих порушень на оцінку доказів судом</i></p> <p><i>Викладення доказів у судових рішеннях</i></p> <p>Засоби доказування у справах про воєнні злочини.</p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
3.	<p>Особливості розгляду окремих категорій проваджень (справ) у кримінальному судочинстві</p> <p>Особливості здійснення судового розгляду щодо кримінальних правопорушень:</p> <p>3.1</p> <p>3.1.1 <i>проти основ національної безпеки України</i></p> <p>3.1.2 <i>проти життя та здоров'я особи</i></p> <p>3.1.3 <i>проти волі, честі, гідності особи</i></p> <p>3.1.4 <i>проти статевої свободи та статевої недоторканності особи</i></p> <p>3.1.5 <i>проти власності</i></p> <p>3.1.6 <i>у сфері господарської діяльності</i></p> <p>3.1.7 <i>корупційних злочинів і злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг</i></p> <p>3.1.8 <i>проти громадської безпеки, громадського порядку та моральності</i></p> <p>3.1.9 <i>у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення</i></p> <p>3.1.10 <i>у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Кібербезпека</i></p>	Тренінги	9 днів/ 72 ак.год

	<i>та права людини в мережі Інтернет</i>		
3.1.11	<i>проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)</i>		
3.1.12	<i>проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку</i>		
3.2	Особливі порядки кримінального провадження:		
3.2.1	<i>на підставі угод</i>		
3.2.2	<i>судове провадження у формі приватного обвинувачення</i>		
3.2.3	<i>судове провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру</i>		
3.2.4	<i>кримінальне провадження щодо неповнолітніх</i>		
3.3.	Особливості здійснення судового розгляду у спеціальному кримінальному провадженні in absentia		
3.4.	Особливості розгляду кримінальних проваджень за участю вразливих учасників		
3.5.	Особливості ведення підготовчого судового засідання та судового розгляду		
4.	<p>Базовий курс щодо міжнародних злочинів</p> <p><i>Зобов'язання держав притягнути до відповідальності винних у скоєнні міжнародних злочинів. Ознаки міжнародних злочинів. Загальний огляд міжнародного кримінального права (МКП) та міжнародного гуманітарного права (МГП), їх взаємозв'язок. Види міжнародних злочинів. «Контекстуальний елемент». Дісерела МГП («право Гааги», «право Женеві», звичаєве право). Основні принципи МГП</i></p> <p><i>Застосування МГП та МКП в національних судах України. «Порушення законів та звичаїв війни» (ст. 438 КК України). Римський статут МГП та його юрисдикція. Термінологія РС: «грубі порушення Женевських конвенцій» та «інші серйозні порушення законів і звичаїв, що застосовуються в міжнародних збройних конфліктах у встановлених рамках міжнародного права». Чому міжнародне право важливе для українських суддів</i></p> <p><i>Воєнні злочини : ознаки воєнних злочинів, загальний огляд ст. 8 РС МКС, контекстуальні елементи, «вимога зв'язку». Види воєнних злочинів. Злочини, вчинені в умовах міжнародного збройного конфлікту.</i></p> <p><i>Докази та доказування у справах про воєнні злочини</i></p> <p><i>Право на справедливий суд: дотримання вимог справедливого судового процесу у справах про воєнні злочини у світлі практики ЄСПЛ</i></p>	Тренінг	0,5 дня / 4 ак.год
5.	<p>Розгляд справ щодо сексуального насильства, пов'язаних зі збройним конфліктом</p> <p><i>Поняття сексуального насильства, співвідношення його з сексуальним насильством, пов'язаним зі збройним конфліктом в Україні. Форми (види) сексуального насильства</i></p> <p><i>Кваліфікація сексуального насильства, пов'язаного зі</i></p>	Тренінг	0,5 дня / 4 ак.год

	<p>збройним конфліктом, за законодавством України про кримінальну відповідальність</p> <p><i>Міжнародне регулювання та досвід Республіки Хорватії з питань розгляду кримінальних правопорушень щодо сексуального насильства, пов'язаного зі збройним конфліктом. Справи Міжнародного кримінального суду</i></p> <p><i>Види доказів та особливості доказування кримінальних правопорушень, пов'язаних із сексуальним насильством під час збройного конфлікту в Україні</i></p> <p><i>Міжнародні та національні стандарти відшкодування постраждалим від сексуального насильства, пов'язаного зі збройним конфліктом</i></p> <p><i>Особливості допиту особи, яка є постраждалою від сексуального насильства, пов'язаного зі збройним конфліктом</i></p> <p><i>Психологічна підтримка осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного зі збройним конфліктом</i></p>		
6.	<p>Протидія домашнього насильства</p> <p><i>Домашнє насильство: поняття, масштаби та вплив</i></p> <p><i>Міжнародні стандарти та національне законодавство щодо протидії домашньому насильству</i></p> <p><i>Сприйняття та розуміння суддями проблем домашнього насильства та їх вирішення. Гендерні стереотипи як виклик для судової влади</i></p> <p><i>Судова практика у справах, пов'язаних із домашнім насильством</i></p>	Тренінг	0,5 дня / 4 ак.год
7.	<p>Призначення покарання у кримінальних справах</p> <p><i>Індивідуалізація покарання як принцип його призначення</i></p> <p><i>Визначення виду та розміру покарання</i></p> <p><i>Особливості призначення покарання щодо окремих категорій кримінальних правопорушень</i></p>	Тренінг	0,5 дня / 4 ак.год
8.	<p>Написання судових рішень у кримінальному судочинстві</p> <p><i>Види судових рішень у кримінальному процесі, їх характеристика та порядок ухвалення</i></p> <p><i>Зміст та процесуальне оформлення ухвали суду</i></p> <p><i>Ухвала слідчого судді як особлива форма судового рішення</i></p> <p><i>Мотивування та обґрунтування судового рішення – основні вимоги до судового рішення</i></p> <p><i>Структура та зміст обвинувального і виправдувального вироків, особливості їх викладення. Вироки на підставі угод</i></p> <p><i>Роз'яснення рішення, виправлення опісок і арифметичних помилок</i></p> <p><i>Питання, що вирішуються судом при виконанні вироку</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

**II. II СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ БЛОК
(СУДОЧИНСТВО У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ)**

№	Тематика	Форма проведення	Кількість днів/ак.год.
Теоретично-практична підготовка			2 дні/ 16 ак.год
1.	Особливості розгляду судом справ про адміністративні правопорушення. Військові адміністративні правопорушення	Семінари - практикуми	2 дні/ 16 ак.год
1.1	<i>правопорушення, пов'язані з корупцією</i>		
1.2	<i>правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку (дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП), рішення Європейського суду з прав людини у справі «Швидка проти України»</i>		
1.3	<i>вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (ст. 173-2 КУпАП)</i>		
1.4	<i>порушення правил на транспорті</i>		
1.5	<i>військові адміністративні правопорушення</i>		
1.6	<i>накладення стягнення у справах про адміністративні правопорушення</i>		

II.III СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ БЛОК (ЦИВІЛЬНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)

№	Тематика	Форма проведення	Кількість днів/ак.год.
Теоретично-практична підготовка			12 днів/ 96 ак.год
1.	<p>Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини судами України з розгляду цивільних справ</p> <p><i>Право на справедливий суд (пункт 1 статті 6) Справи «Свіргунець проти України», «Статівка проти України», «Яковлева проти України», «Коргун проти України», «Григоров проти України», «Салков та інші проти України», «Копчинський проти України», «Леонідов проти України», «Генеральний будівельний менеджмент» проти України, «Свіргунець проти України», «Статівка проти України», «Яковлева проти України», «Коргун проти України», «Григоров проти України», «Салков та інші проти України», «Копчинський проти України», «Леонідов проти України», «Генеральний будівельний менеджмент» проти України</i></p> <p><i>Належне повідомлення – як елемент справедливого судового розгляду. Справи «Васильков проти України», «Шевчук проти України» «ВАТ «Сквирасільрибгосп» проти України», «Осовська та інші проти України», «Устименко проти України», «Сабадаш проти України», «Тряпишко проти України»</i></p> <p><i>Доступ до суду. Справи «Церква села Сосулівки проти України», «Перетяка та Шереметьєв проти України», «Буланов та Купчик проти України». Поняття «прав і обов'язків цивільного характеру» в сенсі Конвенції. Справа «Світлана Науменко проти України». Незалежність і безсторонність суду, встановленого законом. Справи «Совтрасавто–Холдинг» проти України», «Агрокомплекс проти України», «Олександр Волков проти України», «Білуха проти України», «Сокурєнко і Стригун проти України», «Газета «Україна–Центр» проти України». Справедливий розгляд справи. «Бочан проти України (№ 2)». Змагальність сторін у процесі. Справи «Бендерський проти України», «Надточій проти України», «Устименко проти України». Мотивованість рішень національного суду. Справи «Проніна проти України», «Серявін та інші проти України», «Петриченко проти України», «Бочан проти України (№ 2)». Порядок і фактична можливість оскарження судового рішення. Додержання вимоги публічності розгляду. Критерії «розумного строку». Справа «Сіреджук проти України». Складність справи. Поведінка заявників і компетентних органів. Важливість справи для конкретної особи. Справи, що підлягають якнайшвидшому розгляду. Нерозглянуті справи. Зобов'язання держави організувати належне відправлення</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

правосуддя. Приклади порушень «розумного строку»

Право на повагу до приватного та сімейного життя (стаття 8) та право на шлюб (стаття 12). Сфера дії статей 8 та 12 Конвенції. Суть «поваги» до приватного та сімейного життя. Позитивні зобов'язання держави. Відносини, що складають приватне життя. «Сімейне життя» та його інтерпретація ЄСПЛ. Захист формальної та фактичної сім'ї. Відносини між близькими родичами. Інші відносини, що визнаються сімейними. Справа «Хант проти України», «Мамчур проти України». Суть права укласти шлюб. Біологічні батьки, усиновлювачі, опікуни. Батьківство. Позбавлення батьківських прав. Усиновлення. Справи «Савіни проти України» та «Курочкін проти України». Право на спілкування з родичами та близькими. Право на повагу до житла та довкілля. Справи «Новоселецький проти України», «Гримковська проти України», «Дубецька та інші проти України», «Кривіцька та Кривіцький проти України», «Клименко проти України», «Плешков та Плешкова проти України», «Єсічко та інші проти України», «Швець проти України», «М.Р. та Д.Р. проти України», «Сото Тревіно проти України», «Богданов проти України», «Власенко проти України», «Муковоз проти України». Втручання у приватне і сімейне життя. Виправданість втручання. Вимоги пункту 2 статті 8 Конвенції

Свобода вираження поглядів (стаття 10). Сфера дії статті 10 Конвенції. Роль преси в демократичному суспільстві. Одержання, передача та розповсюдження інформації та ідей. Різниця між «інформацією» та «ідеями». Факти та оціночні судження. Недостовірна інформація. Спростування інформації. Наклеп. Інформація конфіденційного характеру. Інформація про публічних осіб. Межі критики різних категорій осіб. Фото-, відеозйомка. Обов'язки та відповідальність осіб згідно зі статтею 10. Обмеження свободи висловлювань посадовими особами. Обмеження свободи виявлення поглядів. Виправданість втручання. Вимоги пункту 2 статті 10. Справи «Марченко проти України», «Українська прес-група проти України», «Україна-Центр проти України», «Веніамін Тимошенко проти України» «Аврамчук проти України»

Право на вільне володіння майном (стаття 1 Першого Протоколу до Конвенції). Сфера дії, структура статті 1 Першого Протоколу. Зміст понять «майно», «власність» в сенсі Конвенції. «Мирне володіння» своїм майном. Принцип безперешкодного користування майном. Умови втручання у право власності. Позбавлення права власності. Право регламентувати використання власності відповідно до загальних інтересів. Обмеження користування власністю. Контроль за користуванням власністю з боку держави. Тлумачення «суспільного інтересу». «Справедлива рівновага». Компенсація за порушення права власності. Справа «Юрій Миколайович Іванов проти України». Справи «Андрій Руденко проти України», «Желтяков проти України», «Новоселецький проти України», «Войтенко проти України.» «Яковлева проти

	<p>України», «Шмакова проти України», «Будівельно-інвестиційна група 1», «Максименко та Герасименко проти України», «Борисов проти України», «Леонідов проти України»</p> <p>Інші права і обов'язки «цивільного характеру», гарантовані Конвенцією. Реалізація прав без дискримінації. Справа «Пічкур проти України»</p>		
2.	<p>Докази і доказування</p> <p>Судові докази та доказування (поняття та види) Визначення суті предмету доказування Обставини, що не потребують доказування Виявлення та збирання доказів Дослідження доказів Оцінка доказів. Правила оцінки доказів Розподіл тягара доказування Структура та види пояснень сторін Свідчення з чужих слів Письмові експертизи Заяви про фальшивість доказу Викладення доказів у судових рішеннях</p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
3.	<p>Особливості застосування процесуальних норм на стадії розгляду справи в суді першої інстанції</p> <p>Відкриття провадження по справі Підготовче провадження Розгляд справи по суті Наказне провадження Спрощене провадження</p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
4.	<p>Особливості розгляду окремих категорій справ у цивільному судочинстві</p> <p>4.1 Перехід права власності на земельну ділянку. Особливості розгляду земельних спорів. Розгляд земельних спорів: судова практика ВС та ЄСПЛ</p> <p>4.2 Деякі питання, що виникають при розгляді справ із кредитних правовідносин</p> <p>4.3 Особливості розгляду спорів про визнання правочинів недійсними</p> <p>4.4 Особливості розгляду сімейних справ. Захист прав та інтересів дитини</p> <p>4.5 Особливості розгляду справ про спадкування</p> <p>4.6 Особливості розгляду житлових спорів</p> <p>4.7 Особливості розгляду трудових спорів</p> <p>4.8 Особливості розгляду справ про захист права власності</p> <p>4.9 Особливості розгляду справ про відшкодування шкоди. Відшкодування шкоди у зв'язку з агресією рф</p>	Тренінги	8 днів/ 64 ак.год
5.	<p>Написання судових рішень у цивільному судочинстві</p> <p>Класифікація судових рішень у цивільному судочинстві, характеристика основних видів судових рішень</p> <p>Структура та зміст рішення суду в цивільному процесі</p> <p>Аналіз судового рішення щодо дотримання його структури</p> <p>Заочне рішення суду та його особливості</p> <p>Ухвала слідчого судді як особлива форма судового рішення</p> <p>Судовий наказ як різновид судового рішення</p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

	<i>Структура, зміст та форми процесуально-документального оформлення ухвал суду в цивільному процесі. Особливості окремих ухвал</i>		
--	---	--	--

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України

10 липня 2024 року № 219/зп-24

ПРОГРАМА

ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУДДІВ МІСЦЕВИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДДІВ

Термін початкової підготовки – 2 місяці, 350 академічних годин

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

Київ

Зміст

	Стор.
1. Вступ	3
2. Теоретично-практична частина	3
3. Методика початкової підготовки	4
4. Складники (блоки) Програми	7
I. Загальний блок	7
II. Спеціалізований блок	12

1. Вступ

Програму початкової підготовки суддів місцевих адміністративних судів (далі – Програма) розроблено відповідно до національних та міжнародних стандартів суддівської освіти, положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (зі змінами, унесеними Законом України № 3511-IX від 09.12.2023) для суддів, які на момент призначення на посаду не мають стажу роботи на посаді судді, з метою формування в них вмінь та практичних навичок роботи в суді. У Програмі враховано досвід, набутий Національною школою суддів України під час проведення підготовки професійних суддів у попередні роки.

2. Теоретично-практична частина

Метою Програми є організаційно-методичне забезпечення належної професійно орієнтованої теоретично-практичної підготовки суддів, які на момент призначення на посаду не мають стажу роботи на посаді судді, як висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати правосуддя в місцевому суді.

Головне завдання Програми – допомогти суддям (далі – слухачі) розвинути відповідні якості та набуті професійних знань, умінь і навичок, необхідних для належного виконання повноважень судді: застосовувати норми матеріального та процесуального права; ухвалювати мотивовані й обгрунтовані судові рішення; забезпечувати захист прав і свобод осіб; дотримуватися норм суддівської етики; усвідомлювати завдання й роль суду в демократичному суспільстві.

За результатами проходження початкової підготовки слухачі повинні:

усвідомити статус судді як носія судової влади;

мати навички практичного здійснення судочинства на засадах верховенства права та в порядку, передбаченому відповідними процесуальними законами, своєчасного, справедливого, безстороннього розгляду та вирішення судових справ із дотриманням правил судочинства, а також уміти реалізовувати інші повноваження, визначені Законом;

застосовувати набуті знання та вміння під час здійснення правосуддя.

Упродовж проходження початкової підготовки слухачі мають удосконалити такі професійні вміння:

застосовувати принципи професійної етики та додержуватися присяги судді;

виконувати вимоги та дотримуватися обмежень, установлених законодавством у сфері запобігання корупції;

аналізувати й розв’язувати правові ситуації;

проводити судові засідання з урахуванням принципів судочинства (зокрема, рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом, змагальності сторін і свободи в наданні ними суду своїх доказів та в доведенні перед судом їх переконливості тощо);

керувати судовим процесом у ситуаціях, у яких кожен із його учасників прагне зайняти позицію, несумісну чи протилежну щодо інтересів інших осіб;

досліджувати та оцінювати докази, їхню належність, допустимість, достовірність, достатність і взаємний зв’язок доказів у їх сукупності, а також викладати в рішенні мотиви їх (доказів) прийняття чи відмови у прийнятті;

ухвалювати, формулювати та мотивувати рішення на основі повно й усебічно з’ясованих обставин і оцінки доказів, які було досліджено в судовому засіданні;

працювати в команді, зокрема в колегіальному складі суду, за участі присяжних, з керівником апарату суду, помічником судді, секретарем судового засідання, судовим розпорядником та іншими працівниками апарату суду;

усвідомлювати роль кожного судді у формуванні довіри до судової влади та значущості кожного судового рішення;
користуватися інформаційними технологіями, що застосовують у судах.

Тематика теоретично-практичної частини початкової підготовки об'єднана в модулі та блоки.

Модуль – завершена частина (тема) теоретично-практичної підготовки Програми.

Блок – набір модулів, які вивчають одночасно відповідно до логіки професійної підготовки.

Програма початкової підготовки складається із Загального та Спеціалізованого (адміністративна спеціалізація) блоків.

Загальний блок Програми містить модулі з основ організації роботи суду та виконання суддею професійних обов'язків під час здійснення правосуддя. Метою вивчення цього блоку є набуття навичок роботи в суді для здійснення правосуддя, вироблення навичок взаємодії з колегами, працівниками апарату суду та учасниками судового процесу, а також професійної психологічної адаптації до суддівської діяльності. Цей блок є базовим для опанування слухачами суддівської професії.

Основними модулями цього блоку є:

- Бути суддею
- Суддівська етика
- Судове адміністрування та доступ до суду
- Загальні конвенційні стандарти захисту прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини
- Запобігання та протидія дискримінації
- Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя
- Антикорупційне законодавство: європейські стандарти та національне законодавство, практика застосування
- Дисциплінарна відповідальність судді
- Професійна психологічна адаптація до суддівської діяльності
- Психологічні особливості спілкування з учасниками судового процесу, які мають досвід психотравмуючого впливу
- Управління залом судового засідання
- Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів)
- Управління часом у суддівській діяльності
- Соціономічна компетентність судді
- Основи комунікативної діяльності судової влади
- Мовне оформлення судових рішень.

Спеціалізований блок Програми об'єднує модулі, що стосуються адміністративної спеціалізації. Метою цього блоку є формування навичок здійснення правосуддя відповідно до обраної спеціалізації, застосування норм матеріального і процесуального права й ухвалення рішень, а також застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини при розгляді справ відповідної категорії, вивчення оцінювання доказів, особливостей розгляду окремих категорій справ та особливостей написання судових рішень.

3. Методика початкової підготовки

Основою методики початкової підготовки є модель, заснована на формуванні умінь і навичок, яка передбачає наявність у судді, який на момент призначення на посаду не має стажу роботи на посаді судді, відповідного рівня загальнотеоретичних та практичних знань, необхідних для виконання професійних обов'язків судді.

Методика викладання кожного блоку Програми ґрунтується на формуванні в слухачів умінь та навичок із широким використанням інтерактивних форм і методів підготовки: мінілекцій, презентацій (демонстрацій), експрес-опитувань, групових завдань (роботи в малих групах), «мозкового штурму», вирішення ситуативних завдань, розв'язання змодельованих конкретних правових ситуацій (модельні справи), дискусій, дебатів, майстер-класів відомих тренерів тощо, які умовно поділяються на чотири групи інтерактивних технологій: фронтальні, колективно-групового навчання, ситуативного навчання, навчання в дискусії.

Кожен модуль блоків Програми здійснюється у формі практичних занять (тренінг, заняття типу кейс-метод, метод конкретного прикладу, семінар-практикум, дискусія тощо).

Програма передбачає розгляд і обговорення питань процесуального та матеріального права в межах одного заняття.

Тренінг – вид практичного заняття, під час якого викладач / тренер застосовує тренінгові технології з метою набуття слухачами відповідних навичок, зокрема написання судових рішень. Тренінг є однією з основних форм реалізації модулів кожного блоку Програми і здебільшого включає мінілекції, «мозковий штурм», тестові завдання, експрес-опитування, презентації, демонстрування відеофільмів, виконання практичних завдань у малих групах, роботу з фабулами конкретних справ, вирішення ситуативних завдань / ситуаційні дослідження, модеровані дискусії тощо.

Заняття типу кейс-метод передбачає вирішення ситуативних завдань (кейсів) шляхом аналізу слухачами обставин справи на основі модельних судових справ для визначення кваліфікації, норм матеріального та процесуального права, які підлягають застосуванню, вибору й обґрунтування рішення.

Семінар-практикум спрямований на практичне опрацювання теоретичних знань у дискусії, яку модерує викладач / тренер, актуальних питань і розв'язання практичних ситуацій.

Метод конкретного прикладу (завершена справа, поступовий розгляд справи, відкрита справа) полягає в активній роботі слухачів, які отримують документи певної справи та особисто чи в малих групах аналізують її, представляють процесуальну історію справи, важливі факти, правові норми, які застосовують під час прийняття рішення, оцінюють докази та мотивацію, що призведе до прийняття судового рішення. Наприкінці занять із певної теми підводять підсумки.

Викладачі супроводжують мінілекції презентаціями, підготовленими на практичних матеріалах або на реальних ситуаціях із судової практики.

Під час аналізу судових справ слухачі вивчають основні їхні складники. У процесі навчання застосовують метод конкретного прикладу з використанням розглянутих справ, поступовим доступом до документів розглянутих справ, відслідковуванням усіх стадій справи до її розгляду по суті.

4. Складники (блоки) Програми

I. ЗАГАЛЬНИЙ БЛОК

№	Тематика	Форма проведення	Кількість днів/ак.год.
Теоретично-практична підготовка			16 днів/ 128 ак.год
1.	Бути суддею <i>Суд і суддя: історичний нарис</i> <i>Пріоритети правосуддя та основні цінності судді: співвідношення, взаємозв'язок</i> <i>Репутація судді як публічної особи з особливим статусом</i> <i>Етичні аспекти в діяльності судді. Вміння слухати, вміння нотувати, вміння приймати рішення</i> <i>Незалежність та неупередженість судді як необхідні ознаки справедливого правосуддя</i>	Тренінг	1день/ 8 ак.год
2.	Суддівська етика <i>Природа суддівської етики</i> <i>Загальна характеристика Кодексу суддівської етики у світлі міжнародних стандартів. Принципи суддівської етики відповідно до міжнародних стандартів та національного законодавства</i> <i>Поведінка судді під час здійснення правосуддя</i> <i>Особливості етичної поведінки судді під час розгляду справ.</i> <i>Принципи та стандарти суддівської етики в позасудовій діяльності судді. Природа суддівської етики</i>	Тренінг	1день/ 8 ак.год
3.	Судове адміністрування та доступ до суду 3.1 <i>Організаційна структура суду</i> <i>Правове регулювання діловодства в суді</i> <i>Інструкції з діловодства в судах</i> <i>Проходження непроцесуальних документів. Вирішення питань, пов'язаних із доступом до матеріалів справи</i> 3.2 <i>Організація роботи суду</i> <i>Організація безпеки суду</i> 3.3 <i>Взаємодія між головою суду та керівником апарату суду</i> <i>Робота судді з помічником судді та секретарем судового засідання</i> <i>Участь у колегії суддів</i> <i>Гендерні аспекти в організації роботи суду</i> <i>Забезпечення безперервної роботи суду в надзвичайних ситуаціях</i> 3.4 <i>Електронний суд</i> <i>Діджиталізація та судочинство</i>	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год

	<p><i>Основи кібербезпеки. Практичні поради</i> <i>Загальні положення Інструкції користувача</i> <i>Електронного суду ЄСІТС</i> <i>Особливості вчинення процесуальних дій в електронній формі. Обмін електронними документами</i> <i>Проведення судових засідань в режимі відео конференцій з застосуванням окремих платформ</i></p>		
4.	<p>Конвенційні стандарти захисту прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини</p> <p><i>Конвенція як міжнародний договір, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України. Структура Конвенції. Протоколи до Конвенції, їх обов'язковість для держав-членів. Підстави застосування Конвенції при здійсненні правосуддя. Конвенційний механізм захисту прав людини. Негативні та позитивні зобов'язання. Завдання ЄСПЛ. Практика ЄСПЛ як джерело права</i></p> <p><i>Застосування практики ЄСПЛ при тлумаченні загальних положень та принципів судочинства. Принцип верховенства права та його складові. Розгляд справи незалежним і безстороннім судом, утвореним відповідно до закону. Законність. Рівність перед законом і судом. Процесуальна рівність. Гласність і відкритість судового процесу. Обов'язковість судових рішень. Інші вимоги права на справедливий суд відповідно до п. 1 статті 6 Конвенції</i></p> <p><i>Інформаційні ресурси щодо пошуку рішень ЄСПЛ. Сайт Міністерства юстиції України. База даних документів HUDOC. Критерії пошуку рішень.</i></p> <p><i>Програма навчання для фахових юристів HELP</i></p> <p><i>Огляд рішень ЄСПЛ проти України</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
5.	<p>Запобігання та протидія дискримінації</p> <p><i>Європейське антидискримінаційне право: ключові принципи, сфера дії, зокрема статті 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Протокол № 12 до Конвенції</i></p> <p><i>Міжнародні стандарти</i></p> <p><i>Типи дискримінації: пряма та непряма дискримінація</i></p> <p><i>Протидія дискримінації біженців, расовій дискримінації</i></p> <p><i>Доступ до правосуддя</i></p> <p><i>Проблема доведення в антидискримінаційному праві</i></p> <p><i>Практика Європейського суду з прав людини</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
6.	<p>Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя. Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту</p> <p><i>Гендерні стереотипи: поняття, ознаки, види</i></p> <p><i>Гендерні стереотипи: функції та механізм дії. Від гендерних стереотипів до дискримінації</i></p> <p><i>Уникнення суддею гендерно упередженої поведінки</i></p> <p><i>Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту</i></p>	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год

7.	Антикорупційне законодавство: міжнародні стандарти та національне законодавство, практика застосування <i>Міжнародні стандарти та національне антикорупційне законодавство</i> <i>Конфлікт інтересів</i> <i>Електронне декларування</i> <i>Моніторинг способу життя</i> <i>Запобігання корупції в суддівському середовищі</i> <i>Види відповідальності за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
8.	Дисциплінарна відповідальність судді <i>Дисциплінарна відповідальність: правдиві історії від досвідчених суддів</i> <i>Дисциплінарна відповідальність мовою цифр</i> <i>Ключові законодавчі та правозастосовні засади дисциплінарного провадження (на прикладі практики Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя)</i> <i>Оцінка дисциплінарної скарги (перевірка даних про наявність підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності)</i> <i>Стадія перевірки. Реагування судді на скаргу</i> <i>Міжнародні стандарти дисциплінарної відповідальності судді</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
9.	Професійна психологічна адаптація до суддівської діяльності <i>Психологічні особливості суддівської діяльності</i> <i>Комунікативна компетентність та основи управління конфліктом</i> <i>Психологічні засади профілактики професійного вигорання</i> <i>Сртесостійкість суддів при здійсненні правосуддя в умовах війни</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
10.	Психологічні особливості спілкування з учасниками судового процесу, які мають досвід психотравмуючого впливу <i>Проблема психотравматизації людини</i> <i>Типи поведінки людини, що пережила психотравмуючу ситуацію</i> <i>Загальні рекомендації з побудови комунікації для судді</i> <i>Чого не варто робити під час комунікації?</i>	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год
11.	Управління залом судового засідання <i>Організація та підготовка судового засідання</i> <i>Ведення судового процесу та особливості спілкування зі сторонами. Перешкоди зловживанню процесуальними правами</i> <i>Особливості ведення судового процесу з використанням технічних засобів ЗМІ (журналістами) та учасниками процесу</i> <i>Проголошення судового рішення</i>	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год

12.	Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів) <i>Конфлікт та його розвиток</i> <i>Види альтернативних способів вирішення конфліктів (спорів)</i> <i>Медіація, Арбітраж. Переговори</i> <i>Відновне правосуддя</i> <i>Розгляд справ за участю судді як спосіб досудового врегулювання</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
13.	Управління часом у суддівській діяльності <i>Ефективний тайм-менеджмент</i> <i>Ефективне планування часу</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
14.	Соціономічна компетентність судді <i>Культура гідності та відповідальності судді. Соціономічна компетентність судді як психічне утворення, що робить процес здійснення правосуддя гуманним і ціннісно-значущим. Емоційний інтелект</i> <i>Гуманістична спрямованість судді. Соціально-психологічні закономірності міжособистісного сприйняття, інтерпретації причин і мотивів поведінки людей</i> <i>Психологічні та фізичні кордони. Конструктивні та неконструктивні засоби впливу</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
15.	Основи комунікативної діяльності судової влади <i>Комунікація в судовій владі. Налагодження зв'язків з громадськістю в суді. Внутрішня і зовнішня комунікація. Роль, завдання і сфера відповідальності прес-служби та судді-спікера</i> <i>Демократичні стандарти взаємодії судів із засобами масової інформації</i> <i>Доступ ЗМІ та представників громадськості на судові засідання. Фото- і відеозйомка, звукозапис, трансляція судових засідань</i> <i>Спілкування із журналістами (підготовка до інтерв'ю, техніки поводження перед камерою, спілкування в умовах конфлікту Типи кризових ситуацій у суді. Визначення справ, що можуть викликати суспільний інтерес. Організація спілкування в умовах конфлікту</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
16.	Мовне оформлення судових рішень <i>Особливості застосування правописних норм у текстах судових рішень</i> <i>Правопис і відмінювання власних назв</i> <i>Лексичні та граматичні норми сучасної української мови в судовому дискурсі</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

II. СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ БЛОК

№	Тематика	Форма проведення	Кількість днів/ак.год.
Теоретично-практична підготовка			28 днів/ 222 ак.год
1.	<p>Європейська система захисту прав людини. Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини адміністративними судами України</p> <p><i>Умови обмеження прав людини і основоположних свобод (законність, необхідність у демократичному суспільстві, дотримання балансу інтересів)</i></p> <p><i>Співвідношення прав, гарантованих статтею 8 та статтею 10 Конвенції. Межі допустимої критики публічних осіб. Справа «Сірик проти України». Питання, що становлять суспільний інтерес. Доступ до публічної інформації</i></p> <p><i>Свобода зібрань та об'єднання (стаття 11 Конвенції). Сфера дії статті 11 Конвенції. Мирні зібрання. Презумпція «мирних» зібрань. Свобода мирних зборів. Проведення страйків, мітингів, демонстрацій. Свобода об'єднання. Громадські об'єднання та організації. Політичні партії. Свобода створювати і вступати до професійних спілок. Реєстрація та функціонування громадських об'єднань, політичних партій і професійних союзів та обмеження, пов'язані з цими процесами. Виправданість втручання. Вимоги пункту 2 статті 11 Конвенції. Справа «Корецький та інші проти України», «Веренцов проти України»</i></p> <p><i>Право на вільні вибори (стаття 3 Першого протоколу до Конвенції). Сфера дії статті 3 Першого протоколу. По поняття «законодавчого органу». Вибори до законодавчого органу. Умови вільного волевиявлення. Вимоги до кандидатів. Обмеження (позбавлення) виборчих прав. Справи «Ковач проти України», «Мельниченко проти України»</i></p> <p><i>Свобода пересування (протокол № 4 до Конвенції). Вибір місця проживання. Реєстрація проживання, пересування. Свобода пересування. Право залишити країну.</i></p> <p><i>Право на ефективний засіб правового захисту (статті 13 Конвенції). Право на оскарження дії чи бездіяльності посадових осіб суб'єктів владних повноважень. Доступність засобу юридичного захисту. Ефективність засобу правового захисту. Право на відновлення порушених прав. Право на відшкодування за порушене право</i></p> <p><i>Огляд рішень ЄСПЛ у справах: «Власенко проти України» (від 03.02.2022 р., заява № 17863/13) щодо обмеження свободи пересування; «Кебе та інші проти України» (від 12.01.2017 р., заява № 12552/12) щодо ненадання ефективних національних засобів юридичного захисту у зв'язку зі скаргами на небезпеку</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

	<i>видворення з України у частині, що стосувалася процедури прикордонного контролю, результатом якого стало прийняття рішення</i>		
2.	Закон України «Про правотворчу діяльність» <i>Зміст та межі правового регулювання правотворчої діяльності</i> <i>Результати правотворчої діяльності</i> <i>Нормативні аспекти правозастосування</i> <i>Правотворча процедура</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
3.	Представництво в адміністративному судочинстві <i>Поняття представництва особи в суді. Процесуальні форми реалізації повноважень з представництва.</i> <i>Документи, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги та наявність у представника статусу адвоката:</i> <i>Самопредставництво юридичних осіб в суді.</i> <i>Представництво суб'єктів владних повноважень без статусу юридичної особи та колегіальних суб'єктів владних повноважень</i> <i>Особливості реалізації прокурором представницьких повноважень в адміністративному процесі.</i> <i>Винятки із загального правила стосовно здійснення представництва в суді адвокатом</i>	Семінар-практикум	0,5 дня/ 4 ак. год
4.	Строки в адміністративному судочинстві <i>Процесуальні строки розгляду справ в адміністративному судочинстві</i> <i>Обчислення строку для захисту соціальних прав у триваючих правовідносинах</i> <i>Строки у спорах, пов'язаних з проходженням публічної служби</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
5.	Докази і доказування в адміністративному судочинстві <i>Визначення предмету доказування</i> <i>Розподіл обов'язку доказування. Презумпція вини суб'єкта владних повноважень</i> <i>Особливості засобів доказування в адміністративних справах</i> <i>Правила оцінки доказів: належність, допустимість і достатність доказів; попередня і остаточна оцінка, стандарти доказування (припущення, висока ймовірність, переконливість)</i> <i>Закріплення оцінки доказів у судовому рішенні</i>	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак. год
6	Особливості застосування процесуальних норм на стадії розгляду справи в суді першої інстанції <i>Відкриття провадження по справі</i> <i>Підготовче провадження</i> <i>Розгляд справи по суті</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
7. 7.1	Особливості розгляду окремих категорій адміністративних справ: <i>Особливості розгляду пенсійних та інших соціальних спорів</i>	Тренінги	8 днів/ 64 ак.год

<p>7.2</p> <p>7.3</p> <p>7.4</p> <p>7.5</p> <p>7.6</p> <p>7.7</p>	<p><i>Актуальні питання застосування норм матеріального та процесуального права адміністративними судами при розгляді публічно-правових спорів за участю військовослужбовців та інших осіб під час воєнного стану</i></p> <p><i>Особливості провадження у справах з приводу примусового повернення та видворення іноземців та осіб без громадянства за межі території України</i></p> <p><i>Адміністративно-правові спори у сфері захисту внутрішньо переміщених осіб</i></p> <p><i>Особливості провадження у справах, пов'язаних із виборчим процесом, процесом референдуму</i></p> <p><i>Особливості провадження у справах щодо реалізації права на мирні зібрання</i></p> <p><i>Особливості провадження у справах щодо охорони довкілля</i></p>		
<p>8.</p>	<p>Судовий контроль за реалізацією адміністративними органами та посадовими особами дискреційних повноважень</p> <p><i>Поняття дискреції. Органи, що реалізують дискреційні повноваження в управлінській діяльності: поняття, види</i></p> <p><i>Застосування ЄСПЛ та судова практика ЄСПЛ у справах щодо судового контролю за дискреційними повноваженнями адміністративних органів.</i></p> <p><i>Окремі питання судового контролю за дискреційними повноваженнями в практиці Суду Європейського Союзу.</i></p> <p><i>Юрисдикційні питання розгляду спорів з участю адміністративного органу</i></p> <p><i>Судовий контроль за реалізацією адміністративними органами дискреційних повноважень у сфері оподаткування</i></p> <p><i>Судовий контроль у будівельній галузі</i></p> <p><i>Судовий контроль за реалізацією адміністративними органами дискреційних повноважень у відносинах публічної служби</i></p> <p><i>Судовий контроль за реалізацією адміністративними органами дискреційних повноважень у соціальних відносинах</i></p> <p><i>Судовий контроль за дискреційними повноваженнями на стадії виконання судових рішень адміністративних судів (порівняльний зарубіжний досвід).</i></p>	<p>Тренінг</p>	<p>1,5 день/ 12 ак. год</p>
<p>9.</p>	<p>Судова дискреція в адміністративному судочинстві</p> <p><i>Загальні положення про судовий розсуд</i></p> <p><i>Визначення поняття судового розсуду</i></p> <p><i>Судовий розсуд в матеріальному та процесуальному праві</i></p> <p><i>Судовий розсуд з позиції практики Європейського суду з прав людини</i></p>	<p>Семінар-практикум</p>	<p>1 день/ 8 ак.год</p>
<p>10.</p>	<p>Підстави відкриття зразкової справи. Формування та реалізація зразкової справи в судовій практиці</p> <p><i>Визначення поняття типової та зразкової справи в законодавстві України.</i></p> <p><i>Критерії відбору справ щодо яких є доцільним ухвалення</i></p>	<p>Тренінг</p>	<p>1 день/ 8 ак.год</p>

	<p>зразкового рішення.</p> <p>Подання про розгляд адміністративної справи Верховним судом, як зразкової</p> <p>Відкриття провадження у зразковій справі</p> <p>Особливості касаційного оскарження судового рішення апеляційної інстанції за наслідками перегляду типової справи</p> <p>Особливості віднесення адміністративної справи до категорії типових</p> <p>Особливості судового рішення у типовій справі</p> <p>Особливості апеляційного оскарження судового рішення та апеляційного перегляду в типовій справі</p>		
11.	<p>Доступ до публічної інформації. Особливості правозастосування та актуальна судова практика</p> <p>Законодавство у сфері доступу до публічної інформації</p> <p>Поняття публічної інформації (кейси), розмежування публічної та приватної інформації</p> <p>Принципи доступу до публічної інформації</p> <p>Інформація з обмеженим доступом та обов'язок судді гарантувати конституційні принципи рівності, змагальності та гласності судового процесу</p> <p>«Розпорядники інформації» та їх особливості, строки та оплатність</p> <p>Інформаційні запити: подання та порядок розгляду</p> <p>Формальні підстави обмеження доступу до публічної інформації</p> <p>Доступ до інформації у військовий час: роль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини</p> <p>Європейські стандарти з доступу до інформації у практиці ЄСПЛ</p> <p>Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних тів та її застосування в Україні</p> <p>Конституційна гарантія незалежності (неупередженості) судді як виняткова підстава для обмеження права особи на доступ до публічної інформації</p> <p>Режими доступу до публічної інформації: відкрита інформація, режими доступу до публічної інформації: таємна, службова та конфіденційна інформація</p> <p>Трискладовий тест</p> <p>Суд як розпорядник інформації</p>	Тренінг	2 дні/ 16 ак.год
12.	<p>Особливості розгляду справ про застосування податкового та митного законодавства в адміністративному судочинстві</p> <p>Урахування бухгалтерського/податкового обліку в сфері податкового законодавства у судовій практиці</p> <p>Строки, процедурні порушення, особливості справляння судового збору</p> <p>Актуальна практика Великої Палати ВС</p> <p>Актуальна практика ВС у сфері трансфертного ціноутворення</p>	Тренінг	1,5 день/ 12 ак.год

	<p><i>Особливості розгляду адміністративних справ за позовами платників податків до митних органів</i></p> <p><i>Урахування бухгалтерського/податкового обліку в сфері митного законодавства у судовій практиці</i></p>		
13.	<p>Розгляд судами спорів у сфері праці: судова практика з урахуванням умов війни</p> <p><i>Трудові правовідносини: засади конституційного захисту</i></p> <p><i>Цінність рішень Європейського суду з прав людини щодо справ, пов'язаних з трудовими правовідносинами</i></p> <p><i>Визначення юрисдикції з розгляду спорів у сфері праці</i></p> <p><i>Особливості організації трудових правовідносин в умовах воєнного стану</i></p> <p><i>Застосування судами Кодексу законів про працю України під час розгляду спорів у сфері праці</i></p> <p><i>Захист трудових прав судами: строки звернення до суду, справляння судового збору, особливості виконання судових рішень</i></p> <p><i>Проходження публічної служби суддею</i></p> <p><i>Практика Європейського суду з прав людини щодо суддів</i></p> <p><i>Конституційні засади захисту у спорах щодо проходження публічної служби</i></p> <p><i>Практика Європейського суду з прав людини у справах щодо публічних службовців</i></p> <p><i>Проходження публічної служби державними службовцями</i></p> <p><i>Проходження служби працівниками Національної поліції</i></p> <p><i>Публічна служба прокурорів. Особливості притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності</i></p> <p><i>Спори за участю військовослужбовців щодо прийняття на службу та проходження військової служби</i></p> <p><i>Спори щодо звільнення з військової служби</i></p> <p><i>Розгляд спорів щодо проходження державної служби у разі реорганізації або ліквідації державного органу</i></p>	Тренінг	2 дні/ 16 ак.год
14.	<p>Проблеми ефективного судового захисту в адміністративному судочинстві</p> <p><i>Міжнародно-правовий досвід адміністративного судочинства</i></p> <p><i>Обрання ефективного способу захисту порушеного права</i></p> <p><i>Доступ до ефективних засобів правового захисту для осіб, постраждалих від російської агресії проти України</i></p>	Тренінг	1,5 день/ 12 ак.год
15.	<p>Закон України «Про адміністративну процедуру» та його вплив на здійснення адміністративного судочинства</p> <p><i>Предмет ЗУ «Про адміністративну процедуру», місце в системі законодавства</i></p> <p><i>Терміни, принципи</i></p> <p><i>Адміністративний орган, його повноваження. Учасники адміністративного провадження та особи, які сприяють розгляду справи</i></p> <p><i>Правонаступництво</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

	<p><i>Ініціювання та підготовка адміністративної справи до розгляду</i></p> <p><i>Розгляд та вирішення адміністративної справи</i></p> <p><i>Адміністративний акт. Порядок доведення до відома та загальні правила чинності</i></p> <p><i>Відкликання або визнання недійсним адміністративного акта</i></p> <p><i>Адміністративне оскарження</i></p> <p><i>Примусове виконання адміністративного акту</i></p>		
16.	<p>Судовий збір, розподіл судових витрат</p> <p><i>Поняття судових витрат. Види і розміри судових витрат</i></p> <p><i>Об'єкти справляння судового збору</i></p> <p><i>Звільнення від сплати судового збору. Пільги щодо сплати судового збору</i></p> <p><i>Повернення судового збору</i></p> <p><i>Витрати, пов'язані з розглядом справи</i></p> <p><i>Розподіл судових витрат.</i></p>	Семінар-практикум	0,5 дня/ 4 ак.год
17.	<p>Написання судових рішень в адміністративних справах</p> <p><i>Види судових рішень в адміністративній справі</i></p> <p><i>Ухвалення судового рішення</i></p> <p><i>Вимоги до структури судового рішення</i> <i>Відкладення виготовлення рішення в повному обсязі</i></p> <p><i>Набрання судовим рішенням в адміністративній справі законної сили, негайне виконання судового рішення</i></p> <p><i>Перегляд судового рішення. Особливості перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
18.	<p>Судовий контроль за виконанням рішень судів</p> <p><i>Якість резолютивної частини судового рішення як підстава та умова для його належного виконання</i></p> <p><i>Види судового рішення та їх звернення до виконання</i></p> <p><i>Судовий контроль за виконанням судових рішень</i></p> <p><i>Судова практика в справах щодо виконання судових рішень</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України

10 липня 2024 року № 219/зп-24

ПРОГРАМА

ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУДДІВ МІСЦЕВИХ ГОСПОДАРСЬКИХ СУДІВ

**Термін початкової підготовки – 1,5 місяці, 33 дні,
264 академічні години**

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

Київ

Зміст

	Стор.
1. Вступ	3
2. Теоретично-практична частина	3
3. Методика початкової підготовки	4
4. Складники (блоки) Програми	7
I. Загальний блок	7
II. Спеціалізований блок	12

1. Вступ

Програму початкової підготовки суддів місцевих господарських судів (далі – Програма) розроблено відповідно до національних та міжнародних стандартів суддівської освіти, положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (зі змінами, унесеними Законом України № 3511-IX від 09.12.2023) для суддів, які на момент призначення на посаду не мають стажу роботи на посаді судді, з метою формування в них вмінь та практичних навичок роботи в суді. У Програмі враховано досвід, набутий Національною школою суддів України під час проведення підготовки професійних суддів у попередні роки.

2. Теоретично-практична частина

Метою Програми є організаційно-методичне забезпечення належної професійно орієнтованої теоретично-практичної підготовки суддів, які на момент призначення на посаду не мають стажу роботи на посаді судді, як висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати правосуддя в місцевому суді.

Головне завдання Програми – допомогти суддям (далі – слухачі) розвинути відповідні якості та набути професійних знань, умінь і навичок, необхідних для належного виконання повноважень судді: застосовувати норми матеріального та процесуального права; ухвалювати мотивовані й обґрунтовані судові рішення; забезпечувати захист прав і свобод осіб; дотримуватися норм суддівської етики; усвідомлювати завдання й роль суду в демократичному суспільстві.

За результатами проходження початкової підготовки слухачі повинні:

усвідомити статус судді як носія судової влади;

мати навички практичного здійснення судочинства на засадах верховенства права та в порядку, передбаченому відповідними процесуальними законами, своєчасного, справедливого, безстороннього розгляду та вирішення судових справ із дотриманням правил судочинства, а також уміти реалізовувати інші повноваження, визначені Законом;

застосовувати набуті знання та вміння під час здійснення правосуддя.

Упродовж проходження початкової підготовки слухачі мають удосконалити такі професійні вміння:

застосовувати принципи професійної етики та додержуватися присяги судді;

виконувати вимоги та дотримуватися обмежень, установлених законодавством у сфері запобігання корупції;

аналізувати й розв'язувати правові ситуації;

проводити судові засідання з урахуванням принципів судочинства (зокрема, рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом, змагальності сторін і свободи в наданні ними суду своїх доказів та в доведенні перед судом їх переконливості тощо);

керувати судовим процесом у ситуаціях, у яких кожен із його учасників прагне зайняти позицію, несумісну чи протилежну щодо інтересів інших осіб;

досліджувати та оцінювати докази, їхню належність, допустимість, достовірність, достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності, а також викладати в рішенні мотиви їх (доказів) прийняття чи відмови у прийнятті;

ухвалювати, формулювати та мотивувати рішення на основі повного й усебічного з'ясування обставин і оцінки доказів, які було досліджено в судовому засіданні;

працювати в команді, зокрема в колегіальному складі суду, за участі присяжних, з керівником апарату суду, помічником судді, секретарем судового засідання, судовим розпорядником та іншими працівниками апарату суду;

усвідомлювати роль кожного судді у формуванні довіри до судової влади та значущості кожного судового рішення;

користуватися інформаційними технологіями, що застосовують у судах.

Тематика теоретично-практичної частини початкової підготовки об'єднана в модулі та блоки.

Модуль – завершена частина (тема) теоретично-практичної підготовки Програми.

Блок – набір модулів, які вивчають одночасно відповідно до логіки професійної підготовки.

Програма початкової підготовки складається із Загального та Спеціалізованого (господарська спеціалізація) блоків.

Загальний блок Програми містить модулі з основ організації роботи суду та виконання суддею професійних обов'язків під час здійснення правосуддя. Метою вивчення цього блоку є набуття навичок роботи в суді для здійснення правосуддя, вироблення навичок взаємодії з колегами, працівниками апарату суду та учасниками судового процесу, а також професійної психологічної адаптації до суддівської діяльності. Цей блок є базовим для опанування слухачами суддівської професії.

Основними модулями цього блоку є:

- Бути суддею
- Суддівська етика
- Судове адміністрування та доступ до суду
- Загальні конвенційні стандарти захисту прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини
- Запобігання та протидія дискримінації
- Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя
- Антикорупційне законодавство: європейські стандарти та національне законодавство, практика застосування
- Дисциплінарна відповідальність судді
- Професійна психологічна адаптація до суддівської діяльності
- Психологічні особливості спілкування з учасниками судового процесу, які мають досвід психотравмуючого впливу
- Управління залом судового засідання
- Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів)
- Управління часом у суддівській діяльності
- Соціономічна компетентність судді
- Основи комунікативної діяльності судової влади
- Мовне оформлення судових рішень.

Спеціалізований блок Програми об'єднує модулі, що стосуються господарської спеціалізації. Метою цього блоку є формування навичок здійснення правосуддя відповідно до обраної спеціалізації, застосування норм матеріального і процесуального права й ухвалення рішень, а також застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини при розгляді справ відповідної категорії, вивчення оцінювання доказів, особливостей розгляду окремих категорій справ та особливостей написання судових рішень.

3. Методика початкової підготовки

Основою методики початкової підготовки є модель, заснована на формуванні умінь і навичок, яка передбачає наявність у судді, який на момент призначення на посаду не має стажу роботи на посаді судді, відповідного рівня загальнотеоретичних та практичних знань, необхідних для виконання професійних обов'язків судді.

Методика викладання кожного блоку Програми ґрунтується на формуванні в слухачів умінь та навичок із широким використанням інтерактивних форм і методів підготовки: мінілекцій, презентацій (демонстрацій), експрес-опитувань, групових

завдань (роботи в малих групах), “мозкового штурму”, вирішення ситуативних завдань, розв’язання змодельованих конкретних правових ситуацій (модельні справи), дискусій, дебатувань, майстер-класів відомих тренерів тощо, які умовно поділяються на чотири групи інтерактивних технологій: фронтальні, колективно-групового навчання, ситуативного навчання, навчання в дискусії.

Кожен модуль блоків Програми здійснюється у формі практичних занять (тренінг, заняття типу кейс-метод, метод конкретного прикладу, семінар-практикум, дискусія тощо).

Програма передбачає розгляд і обговорення питань процесуального та матеріального права в межах одного заняття.

Тренінг – вид практичного заняття, під час якого викладач / тренер застосовує тренінгові технології з метою набуття слухачами відповідних навичок, зокрема написання судових рішень. Тренінг є однією з основних форм реалізації модулів кожного блоку Програми і здебільшого включає мінілекції, “мозковий штурм”, тестові завдання, експрес-опитування, презентації, демонстрування відеофільмів, виконання практичних завдань у малих групах, роботу з фабулами конкретних справ, вирішення ситуативних завдань / ситуаційні дослідження, модеровані дискусії тощо.

Заняття типу кейс-метод передбачає вирішення ситуативних завдань (кейсів) шляхом аналізу слухачами обставин справи на основі модельних судових справ для визначення кваліфікації, норм матеріального та процесуального права, які підлягають застосуванню, вибору й обґрунтування рішення.

Семінар-практикум спрямований на практичне опрацювання теоретичних знань у дискусії, яку модерує викладач / тренер, актуальних питань і розв’язання практичних ситуацій.

Метод конкретного прикладу (завершена справа, поступовий розгляд справи, відкрита справа) полягає в активній роботі слухачів, які отримують документи певної справи та особисто чи в малих групах аналізують її, представляють процесуальну історію справи, важливі факти, правові норми, які застосовують під час прийняття рішення, оцінюють докази та мотивацію, що призведе до прийняття судового рішення. Наприкінці занять із певної теми підводять підсумки.

Викладачі супроводжують мінілекції презентаціями, підготовленими на практичних матеріалах або на реальних ситуаціях із судової практики.

Під час аналізу судових справ слухачі вивчають основні їхні складники. У процесі навчання застосовують метод конкретного прикладу з використанням розглянутих справ, поступовим доступом до документів розглянутих справ, відслідковуванням усіх стадій справи до її розгляду по суті.

4. Складники (блоки) Програми

I. ЗАГАЛЬНИЙ БЛОК

№	Тематика	Форма проведення	Кількість днів/ак.год.
Теоретично-практична підготовка			16 днів/ 128 ак.год
1.	Бути суддею <i>Суд і суддя: історичний нарис</i> <i>Пріоритети правосуддя та основні цінності судді: співвідношення, взаємозв'язок</i> <i>Репутація судді як публічної особи з особливим статусом</i> <i>Етичні аспекти в діяльності судді. Вміння слухати, вміння нотувати, вміння приймати рішення</i> <i>Незалежність та неупередженість судді як необхідні ознаки справедливого правосуддя</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
2.	Суддівська етика <i>Природа суддівської етики</i> <i>Загальна характеристика Кодексу суддівської етики у світлі міжнародних стандартів. Принципи суддівської етики відповідно до міжнародних стандартів та національного законодавства</i> <i>Поведінка судді під час здійснення правосуддя</i> <i>Особливості етичної поведінки судді під час розгляду справ.</i> <i>Принципи та стандарти суддівської етики в позасудовій діяльності судді. Природа суддівської етики</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
3.	Судове адміністрування та доступ до суду	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год
3.1	<i>Організаційна структура суду</i> <i>Правове регулювання діловодства в суді</i> <i>Інструкції з діловодства в судах</i> <i>Проходження непроцесуальних документів. Вирішення питань, пов'язаних із доступом до матеріалів справи</i>		
3.2	<i>Організація роботи суду</i> <i>Організація безпеки суду</i>		
3.3	<i>Взаємодія між головою суду та керівником апарату суду</i> <i>Робота судді з помічником судді та секретарем судового засідання</i> <i>Участь у колегії суддів</i> <i>Гендерні аспекти в організації роботи суду</i> <i>Забезпечення безперервної роботи суду в надзвичайних ситуаціях</i>		
3.4	Електронний суд <i>Діджиталізація та судочинство</i> <i>Основи кібербезпеки. Практичні поради</i> <i>Загальні положення Інструкції користувача Електронного суду: ЄСІТС</i> <i>Особливості вчинення процесуальних дій в електронній</i>		

	<p>формі. Обмін електронними документами</p> <p>Проведення судових засідань в режимі відео конференцій з застосуванням окремих платформ</p>		
4.	<p>Конвенційні стандарти захисту прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини</p> <p>Конвенція як міжнародний договір, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України. Структура Конвенції. Протоколи до Конвенції, їх обов'язковість для держав-членів. Підстави застосування Конвенції при здійсненні правосуддя. Конвенційний механізм захисту прав людини. Негативні та позитивні зобов'язання. Завдання ЄСПЛ. Практика ЄСПЛ як джерело права</p> <p>Застосування практики ЄСПЛ при тлумаченні загальних положень та принципів судочинства. Принцип верховенства права та його складові. Розгляд справи незалежним і безстороннім судом, утвореним відповідно до закону. Законність. Рівність перед законом і судом. Процесуальна рівність. Гласність і відкритість судового процесу. Обов'язковість судових рішень. Інші вимоги права на справедливий суд відповідно до п. 1 статті 6 Конвенції</p> <p>Інформаційні ресурси щодо пошуку рішень ЄСПЛ. Сайт Міністерства юстиції України. База даних документів HUDOC. Критерії пошуку рішень.</p> <p>Програма навчання для фахових юристів HELP</p> <p>Огляд рішень ЄСПЛ для розкриття застосування принципу верховенства права</p>	Тренінг	1день/ 8ак.год.
5.	<p>Запобігання та протидія дискримінації</p> <p>Європейське антидискримінаційне право: ключові принципи, сфера дії, зокрема статті 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Протокол № 12 до Конвенції</p> <p>Міжнародні стандарти</p> <p>Типи дискримінації: пряма та непряма дискримінація</p> <p>Протидія дискримінації біженців, расовій дискримінації</p> <p>Доступ до правосуддя</p> <p>Проблема доведення в антидискримінаційному праві</p> <p>Практика Європейського суду з прав людини</p>	Тренінг	1день/ 8 ак.год
6.	<p>Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя. Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту</p> <p>Гендерні стереотипи: поняття, ознаки, види</p> <p>Гендерні стереотипи: функції та механізм дії. Від гендерних стереотипів до дискримінації</p> <p>Уникнення суддею гендерно упередженої поведінки</p> <p>Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту</p>	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год
7.	<p>Антикорупційне законодавство: міжнародні стандарти та національне законодавство, практика застосування</p> <p>Міжнародні стандарти та національне антикорупційне законодавство</p> <p>Конфлікт інтересів</p>	Тренінг	1день/ 8 ак.год

	<p><i>Електронне декларування</i> <i>Моніторинг способу життя</i> <i>Запобігання корупції в суддівському середовищі</i> <i>Види відповідальності за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією</i></p>		
8.	<p>Дисциплінарна відповідальність судді <i>Дисциплінарна відповідальність: правдиві історії від досвідчених суддів</i> <i>Дисциплінарна відповідальність мовою цифр</i> <i>Ключові законодавчі та правозастосовні засади дисциплінарного провадження (на прикладі практики Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя)</i> <i>Оцінка дисциплінарної скарги (перевірка даних про наявність підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності)</i> <i>Стадія перевірки. Реагування судді на скаргу</i> <i>Міжнародні стандарти дисциплінарної відповідальності судді</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
9.	<p>Професійна психологічна адаптація до суддівської діяльності <i>Психологічні особливості суддівської діяльності</i> <i>Комунікативна компетентність та основи управління конфліктом</i> <i>Психологічні засади профілактики професійного вигорання</i> <i>Стресостійкість суддів при здійсненні правосуддя в умовах війни</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
10.	<p>Психологічні особливості спілкування з учасниками судового процесу, які мають досвід психотравмуючого впливу <i>Проблема психотравматизації людини</i> <i>Типи поведінки людини, що пережила психотравмуючу ситуацію</i> <i>Загальні рекомендації з побудови комунікації для судді</i> <i>Чого не варто робити під час комунікації?</i></p>	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год
11.	<p>Управління залом судового засідання <i>Організація та підготовка судового засідання</i> <i>Ведення судового процесу та особливості спілкування зі сторонами. Перешкоди зловживанню процесуальними правами</i> <i>Особливості ведення судового процесу з використанням технічних засобів ЗМІ (журналістами) та учасниками процесу</i> <i>Проголошення судового рішення</i></p>	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год
12.	<p>Альтернативні способи вирішення конфліктів (спорів) <i>Конфлікт та його розвиток</i> <i>Види альтернативних способів вирішення конфліктів (спорів)</i> <i>Медіація, Арбітраж. Переговори</i> <i>Відновне правосуддя</i> <i>Розгляд справ за участю судді як спосіб досудового врегулювання</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
13.	<p>Управління часом у суддівській діяльності <i>Ефективний тайм-менеджмент</i> <i>Ефективне планування часу</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

<i>Делегування повноважень суддею</i>			
14.	<p>Соціономічна компетентність судді</p> <p><i>Культура гідності та відповідальності судді. Соціономічна компетентність судді як психічне утворення, що робить процес здійснення правосуддя гуманним і ціннісно-значущим. Емоційний інтелект</i></p> <p><i>Гуманістична спрямованість судді. Соціально-психологічні закономірності міжособистісного сприйняття, інтерпретації причин і мотивів поведінки людей</i></p> <p><i>Психологічні та фізичні кордони. Конструктивні та неконструктивні засоби впливу</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
15.	<p>Основи комунікативної діяльності судової влади</p> <p><i>Комунікація в судовій владі. Налагодження зв'язків з громадськістю в суді. Внутрішня і зовнішня комунікація. Роль, завдання і сфера відповідальності прес-служби та судді-спікера</i></p> <p><i>Демократичні стандарти взаємодії судів із засобами масової інформації</i></p> <p><i>Доступ ЗМІ та представників громадськості на судові засідання. Фото- і відеозйомка, звукозапис, трансляція судових засідань</i></p> <p><i>Спілкування із журналістами (підготовка до інтерв'ю, техніки поводження перед камерою, спілкування в умовах конфлікту Типи кризових ситуацій у суді. Визначення справ, що можуть викликати суспільний інтерес. Організація спілкування в умовах конфлікту</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
16.	<p>Мовне оформлення судових рішень</p> <p><i>Особливості застосування правописних норм у текстах судових рішень</i></p> <p><i>Правопис і відмінювання власних назв</i></p> <p><i>Лексичні та граматичні норми сучасної української мови в судовому дискурсі</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

II. СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ БЛОК

№	Тематика	Форма проведення	Кількість днів/ак.год.
Теоретично-практична підготовка			17 днів/ 136 ак.год
1.	<p>Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в національній судовій практиці господарського судочинства</p> <p><i>Захист права власності (стаття 1 Першого протоколу до Конвенції) відповідно до практики ЄСПЛ в господарському судочинстві. Втручання у право власності. Позбавлення права власності. Право регламентувати використання власності відповідно до загальних інтересів. Обмеження користування власністю. Контроль за користуванням власністю з боку держави. Компенсація за порушення права власності</i></p> <p><i>Належне повідомлення – як елемент справедливого судового розгляду</i></p> <p><i>Огляд рішень ЄСПЛ у справах проти України</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
2.	<p>Докази і доказування в господарському судочинстві</p> <p><i>Особливості доказування в господарському судочинстві-належність, допустимість, вірогідність і достовірність доказів</i></p> <p><i>Електронні докази, способи їх фіксування</i></p> <p><i>Показання свідка як джерело доказів</i></p> <p><i>Проблемні питання призначення судових експертиз та оцінки їх висновків</i></p> <p><i>Загальні критерії оцінки доказів</i></p>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
3.	<p>Особливості застосування процесуальних норм на стадії розгляду справи в суді першої інстанції</p> <p><i>Відкриття провадження по справі</i></p> <p><i>Підготовче провадження</i></p> <p><i>Розгляд справи по суті</i></p>	Тренінг	2 дні/ 16 ак.год
4.	<p>Особливості розгляду окремих категорій справ у господарському судочинстві:</p> <p>4.1. <i>Вирішення спорів, що виникають із земельних правовідносин</i></p> <p><i>Особливості розгляду справ про укладення, зміну, розірвання договорів, визнання правочинів (господарських договорів) недійсними та застосування міжнародних угод при вирішенні господарських спорів</i></p> <p>4.2. <i>Особливості розгляду справ про банкрутство юридичних осіб</i></p> <p>4.3. <i>Особливості провадження у справах про неплатоспроможність фізичних осіб</i></p> <p>4.4. <i>Вирішення спорів про право власності та інші речові права</i></p> <p><i>Особливості розгляду корпоративних спорів</i></p> <p>4.5. <i>Проблемні питання розгляду спорів, що впливають з кредитних правовідносин</i></p>	Тренінги	9 днів/ 72 ак.год

4.6.	<i>Практика застосування антимонопольного законодавства та</i>		
4.7.	<i>публічні закупівлі в умовах воєнного стану.</i>		
4.8.	<i>Особливості розгляду спорів у сфері права інтелектуальної власності</i>		
4.9	<i>Особливості розгляду спорів у сфері права інтелектуальної власності</i>		
5.	Відповідальність за порушення господарських зобов'язань <i>Забезпечення виконання зобов'язань</i> <i>Співвідношення шкоди та збитків</i> <i>Порівняльний аналіз нормативного регулювання відповідальності за порушення зобов'язань за ЦК України і ГК України</i> <i>Особливості стягнення штрафних санкцій (неустойка, штраф, пеня)</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год
6.	Окремі питання застосування законодавства щодо нововиявлених та виключних обставин <i>Підстави перегляду, порядок і строки звернення.</i> <i>Оформлення результатів судового розгляду.</i>	Семінар	0,5дня/ 4 ак.год
7.	Особливості забезпечення позову у господарському судочинстві. <i>Порядок забезпечення, особливості подачі та розгляду заяви про вжиття заходів забезпечення позову до його подачі</i> <i>Окремі види заходів забезпечення</i> <i>Зустрічне забезпечення</i>	Семінар	0,5дня/ 4 ак.год
8.	Судові витрати в господарському судочинстві <i>Визначення розміру судового збору за майнові і немайнові вимоги у господарських справах</i> <i>Відстрочення і розстрочення сплати судового збору</i> <i>Відшкодування витрат на правову допомогу</i> <i>Критерії розумності та справедливості визначення їх розміру</i>	Семінар	0,5дня/ 4 ак.год
9.	Особливості розгляду скарг на дії Державної виконавчої служби <i>Застосування окремих положень ЗУ «Про виконавче провадження»</i> <i>Заміна сторони виконавчого провадження</i> <i>Розгляд скарг на дії ДВС</i>	Семінар	0,5дня/ 4 ак.год
10.	Особливості написання судових рішень <i>Вимоги, яким має відповідати судові рішення в господарській справі</i> <i>Структура та зміст рішення суду в господарському процесі</i> <i>Аналіз судового рішення щодо дотримання його структури</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год

**ПРОШИТО, ПРОНУМЕРОВАНО ТА
СКРІПЛЕНО ПЕЧАТКОЮ**

на **53 (п'ятдесят три)** арк.

Головний спеціаліст відділу проведення засідань,
контролю та обліку рішень Комісії
управління підготовки **КМДА** проведення
засідань Комісії **Судебного** процесу
Колесні
Василенко Н. А.

